

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

2025 XII

www.ubstat.mn

Улаанбаатар хот
2026 он

**НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР**

АГУУЛГА

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	4
	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр	4
I	Эрүүл мэнд	6
II	Гэмт хэрэг	10
III	Төсөв	13
IV	Хэрэглээний үнэ	17
V	Мал аж, ахуй	22
VI	Аж үйлдвэр	28
VIII	Хотын нийтийн аж ахуй	33
IX	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	35

ХҮСНЭГТ 1. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, дүүргээр

Үзүүлэлт		Хэмжих нэгж	2021	2022	2023	2024	2025
Шинээр төрсөн хүүхэд		Хүн	36 415 ^{↓8.5}	35 197 ^{↓3.3}	34 298 ^{↓2.6}	31 421 ^{↓8.4}	29 671 ^{↓5.6}
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		Хүн	259 262 ^{↑15.1**}	189 073 ^{↓27.1}	21 019 ^{↓88.9}	20 183 ^{↓4.0}	35 204 ^{↑1.7}
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		Тоо	16 534 ^{↑13.0}	24 310 ^{↑47.0}	24 978 ^{↑2.7}	32 123 ^{↑28.6}	33 144 ^{↑3.2}
Хэрэглээний үнийн индекс, (жилийн өөрчлөлт)		Хувь	14.8 ^{↑12.9}	12.9 ^{↓1.9}	8.6 ^{↓4.3}	9.1 ^{↑0.5}	7.6 ^{↓1.5}
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (жилийн дундаж)	Доллар (АНУ)	Төгрөг	2849 ^{↑1.3}	3 141 ^{↑10.2}	3 466 ^{↑10.3}	3 390 ^{↓2.2}	3 545 ^{↑4.6}
	Юань (БНХАУ)	Төгрөг	442 ^{↑8.3}	466 ^{↑5.4}	490 ^{↑5.2}	471 ^{↓3.9}	493 ^{↑4.7}
	Рубль (ОХУ)	Төгрөг	39 ^{0.0}	47 ^{↑20.5}	41 ^{↓12.8}	37 ^{↓9.8}	43 ^{↑16.2}
Нийслэлийн төсвийн орлого		Тэрбум төгрөг	1 175.5 ^{↑26.0}	1 562.9 ^{↑33.0}	2 141.0 ^{↑37.0}	3 054.5 ^{↑42.7}	3 787.1 ^{↑24.0}
Нийслэлийн төсвийн зарлага		Тэрбум төгрөг	1 742.4 ^{↑20.8}	2 052.7 ^{↑17.8}	2 777.8 ^{↑35.3}	4 532.9 ^{↑63.2}	5 887.7 ^{↑29.9}
Агаарын дундаж температур		°C	-15.6	-20.6	-19.1	-16.7	-18.5

ХҮСНЭГТ 2. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэм- жих нэгж	Хотын дундаж	2024				Хотын дундаж	2025			
			Хамгийн өндөр		Хамгийн бага			Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	349	Баянгол	8 579	Налайх	59	357	Баянгол	8 797	Налайх	59
			Чингэлтэй	1 526	Багануур	47		Чингэлтэй	1 490	Багануур	47
			Сүхбаатар	679	Багахангай	32		Сүхбаатар	688	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	0\00*	12	Багахангай	27	Баянзүрх	9	14	Багахангай	31	Сонгино- хайрхан	11
			Багануур	21	Сүхбаатар	7		Налайх	17	Баянгол	10
			Баянгол	11	Налайх	6		Сүхбаатар	15	Хан-Уул	8
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0\000	125	Баянзүрх	118	Хан-Уул	73	212	Баянзүрх	228	Сонгино- хайрхан	143
			Сүхбаатар	93	Налайх	73		Багануур	210	налайх	78
			Чингэлтэй	84	Багахангай	20		Хан-Уул	169	Багахангай	62
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	67	Баянгол	104	Багахангай	82	71	Баянзүрх	118	Налайх	79
			Сүхбаатар	102	Налайх	75		Хан-Уул	115	Багануур	79
			Чингэлтэй	102	Багануур	29		Чингэлтэй	109	Багахангай	23
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	300	Сүхбаатар	468	Сонгино- хайрхан	175	300	Сүхбаатар	533	Багануур	189
			Чингэлтэй	365	Багануур	108		Чингэлтэй	417	Налайх	117
			Баянгол	361	Багахангай	68		Хан-Уул	315	Баганхангай	96

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй

* урьдчилсан гүйцэтгэл

** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Та цахим хэлбэрээр үзэж буй тохиолдолд тухайн салбарын логог дарж дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүснэгтээр MS-Excel хэлбэрээр татан авах боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

V. Та өөрийн гар утаснаас QR code уншуулагч аппликейшн ашиглан тухайн салбарын хавсралт хүснэгтийг MS-Excel хэлбэрээр татан авч үзэх боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга =1000

сая=10⁶

тэрүм =10⁹

их аяд =10¹²

мянмянга

% хувь

мммиллиметр

см сантиметр

дм дециметр

м метр

км километр

м² метр квадрат

дм² дециметр квадрат

км² километр квадрат

м³ метр куб

га гектар

мл миллилитр

л литр

г грамм

кг килограмм

цн центнер

т тонн

Вт ватт

кВт.ц киловатт цаг

кал калори

ккал килокалори

Гкал гигакалори(=10⁹ калори)

с секунд

мин минут

мкг/м³ микрограмм метр куб

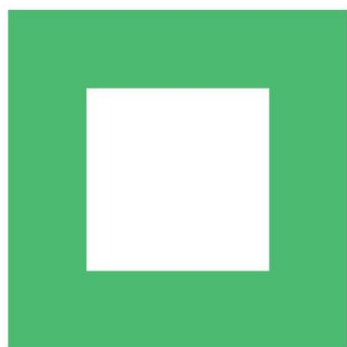
м/с метр секунд

ш ширхэг

х.д.х

хэвлэлийн даралтат

хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

ЭРҮҮЛ МЭНД

2025 онд 29381 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 1739(5.6%) төрөлтөөр буурсан байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 онд 29381 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 1739 (5.6%) төрөлтөөр буурсан байна. Нийт төрөлтийн 15162 (51.6%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 14219 (48.4%) нь нийслэлд үйл ажиллагаа

явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Нийт амаржсан эхчүүдийн 0.2 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна.

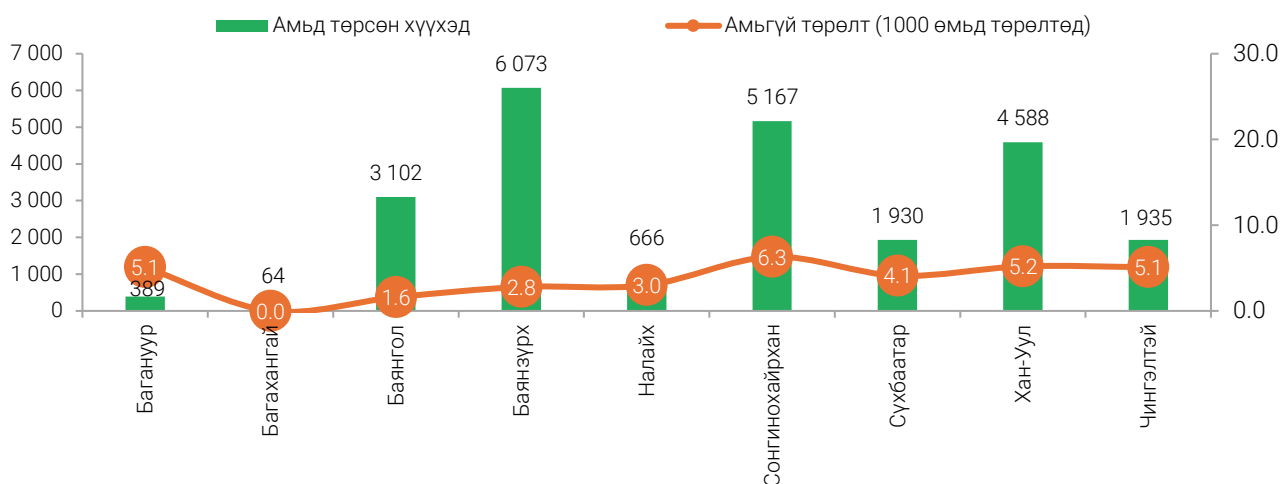
ХҮСНЭГТ 3. ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, жил бүрийн эцэст

Үзүүлэлт	2023	2024	2025	Өөрчлөлт %
Амаржсан эхийн тоо	34 044	31 120	29 381	-5.6
Гэрийн төрөлт	121	89	73	-18.0
Хяналтгүй төрөлт	202	186	247	32.8
Амьд төрсөн хүүхэд	34 298	31 421	29 671	-5.6
Эхийн эндэгдэл	13	7	10	42.9
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	469	389	423	8.7
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	13.7	12.4	14.3	

2025 онд 29671 хүүхэд мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1750(5.6%) хүүхдээр цөөн байна. Төрсөн нийт хүүхдийн 5757 (19.4%) нь

бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

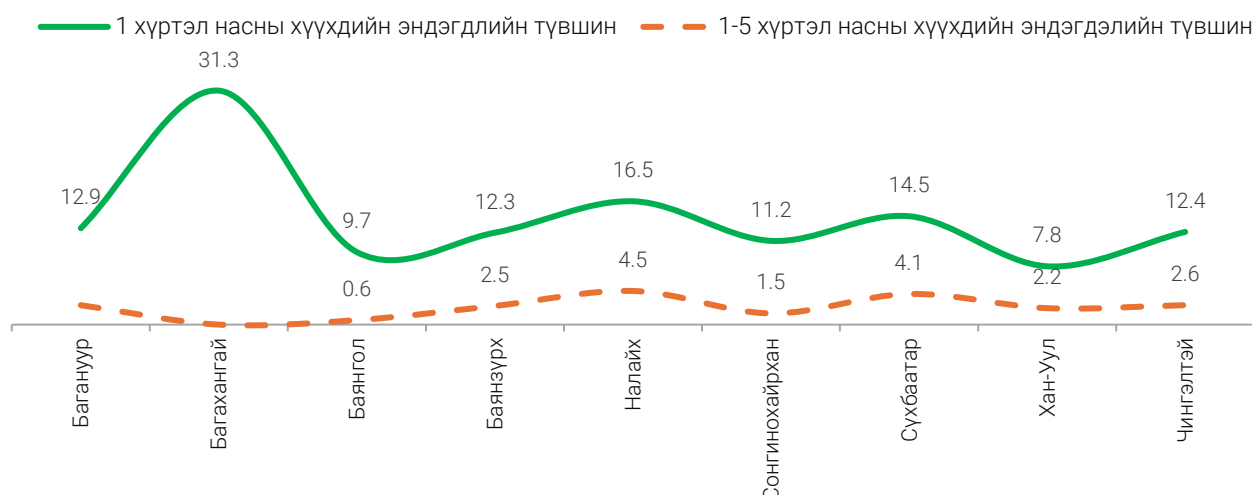
ЗУРАГ 1. АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, дүүргээр

Төрсөн нийт хүүхдийн 15370 (51.8%) нь хүү, 14301 (48.2%) нь охин байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдээс 2 ихэр хүүхэд 425, 3 ихэр хүүхэд 5 байна.

Амьгүй төрөлтийн 143 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 41 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлт Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Хан-Уул, Багануур дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

ЗУРАГ 2. ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ТҮВШИН (1000 амьд төрөлтөд ногдох)

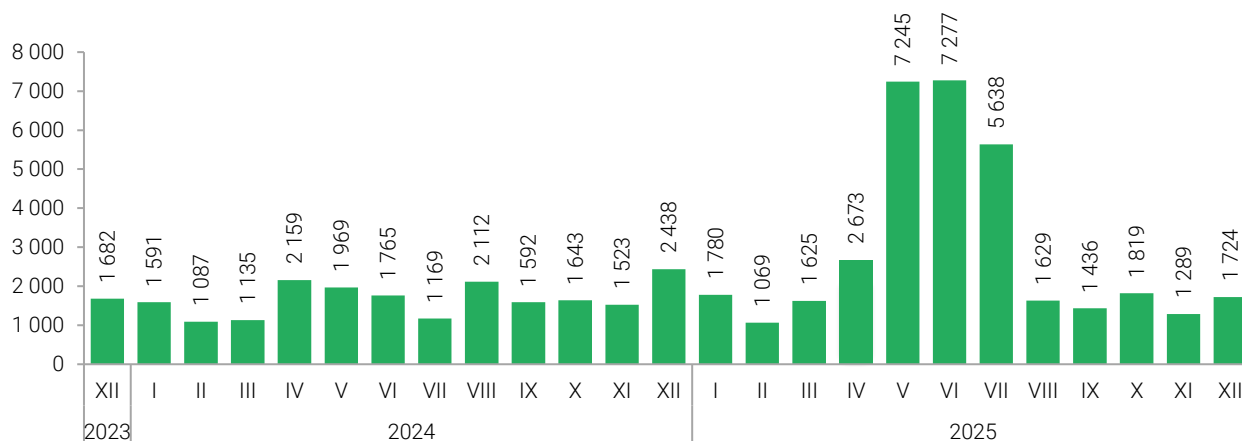

Нийслэлд 2025 онд бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Баянзүрх дүүрэгт 75 (17.7%) нь, Сонгинохайрхан дүүрэгт 58 (13.7%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 36 (8.5%) нь, Баянгол дүүрэгт 30 (7.1%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 28 (6.6%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 24 (5.7%) нь, Налайх дүүрэгт 11 (2.6%),

Багануур дүүрэгт 5 (1.2%), Багахангай дүүрэгт 2 (0.5%), бусад аймгийн харьяат 154 (36.4%) бүртгэгдсэн байна.

Нийслэлд 2025 онд 35204 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 15021 (74.4%) хүнээр өссөн байна.

ЗУРАГ 3. ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧИД, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 20083 (57.0%), бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 5913 (16.8%),

гэдэсний халдварт өвчин 2352 (6.7%), зоонозын халдварт өвчин 25 (0.1%), бусад халдварт өвчин 6831 (19.4%) байна.

ХҮСНЭГТ 4. НИЙСЛЭЛД БҮРТГЭГДСЭН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, жил бүрийн эцэст

Төрөл	Хэмжих нэгж	2023	2024	2025	Өөрчлөлт	
					тоо/нэгж хувь	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	тоо	21 019	20 183	35 204	15 021	1.7
	10000 хүнд	134.1	124.7	212.2	87.5	
Үүнээс:						
Вируст гепатит	тоо	196	144	144	0	0.0
	10000 хүнд	1.25	0.9	0.87	-0.03	
Цусан суулга	тоо	1 744	2 297	1 124	-1 173	-51.1
	10000 хүнд	11.1	14.2	6.8	-7.40	
Салхин цэцэг	тоо	5 969	5 222	5 616	394	7.5
	10000 хүнд	38.1	32.26	33.85	1.59	
Гахай хавдар	тоо	115	219	78	- 141	-64.4
	10000 хүнд	0.7	1.4	0.47	-0.93	
Сальмонеллөз	тоо	197	423	450	27	6.4
	10000 хүнд	1.3	2.6	2.7	0.1	
Улаан эсэргэнэ	тоо	1 033	432	581	149	34.5
	10000 хүнд	6.6	2.7	3.5	0.80	
Хоолны хордлого	тоо	125	484	649	165	1.3
	10000 хүнд	0.8	3.0	3.9	0.90	
Ёлом	тоо	76	144	166	22	15.3
	10000 хүнд	0.5	0.9	1.00	0.10	
Халдварын гаралтай гастроэнтерит ба суулга өвчин	тоо	25	46	129	83	2.8**
	10000 хүнд	0.2	0.3	0.8	0.50	
Бруцеллөз	тоо	7	6	5	-1	-16.7
	10000 хүнд	0.04	0.04	0.03	0.0	
Гар, хөл, амны өвчин	тоо	2 525	1 509	1 236	- 273	-18.6
	10000 хүнд	16.1	9.32	7.45	-1.9	
Тэмбүү	тоо	2 647	3 609	2 732	- 877	-24.3
	10000 хүнд	16.9	22.3	16.5	-5.8	
Гонококкт халдвар	тоо	1 495	1 829	1 598	-231	-12.6
	10000 хүнд	9.5	11.3	9.6	-1.7	
Трихомониаз	тоо	1 069	1 714	1 545	-169	-9.9
	10000 хүнд	6.8	10.6	9.3	-1.3	
Сүрьеэ	тоо	1 410	1 296	1 214	- 82	0.9
	10000 хүнд	9.0	8.0	7.3	- 0.7	
ДОХ	тоо	21	19	38	19	
	10000 хүнд	0.13	0.12	0.23	0.1	
Улаанбурхан	тоо	0	3	11 350	11 347	
	10000 хүнд	0.0	0.02	68.4	68.4	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

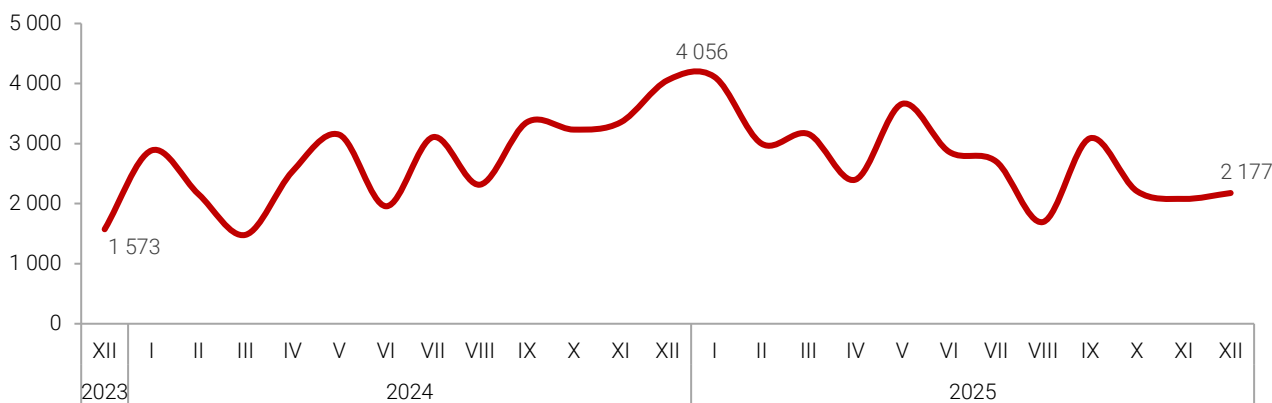
ГЭМТ ХЭРЭГ

Нийслэлд 33144 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1021 (3.2%) хэргээр өссөн байна.

2025 онд 33144 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1021 (3.2%) хэргээр, гэмт хэргийн илрүүлэлт 43.7 хувьтай байгаа нь 1.6 нэгж хувиар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэргийн улмаас 6388 хүн гэмтэж осолдон, 610 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 721.3 тэрбум төгрөгийн хохирол учруулснаас 259.6 тэрбум (36.0%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

ЗУРАГ 4. БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, сараар

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 3.2 хувийг залилан, 7.7 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 11.0 хувийг хулгайн, 40.6 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 22.8 хувийг

дээрмийн, 5.6 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 15.9 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 6.0 хувийг хүчин, 3.8 хувийг хүн амь, 8.0 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 5. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эцэст

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өөрчлөлт	
	2023	2024	2025	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	24 978	32 123	33 144	1 021	3.2
Хүний амь	121	104	100	-4	-3.8
Хүчин	287	365	387	22	6.0
Дээрэм	310	486	597	111	22.8
Хулгай	3 618	6 041	5 379	-662	-11.0
Залилан	11 220	13 560	13 988	428	3.2
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	5 207	5 173	5 573	400	7.7
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	581	1 239	1 742	503	40.6
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	232	490	412	-78	-15.9
Бусдын хөрөнгө ашиглах	452	522	493	-29	-5.6
Бусад гэмт хэрэг	2 950	4 143	4 473	330	8.0

2025 онд 9 725 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 4711 (93.9%) хүнээр өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 6.

БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өөрчлөлт	
	2023	2024	2025	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	24 978	32 123	33 144	1 021	3.2
Багануур	188	286	374	88	30.8
Багахангай	20	20	30	10	50.0
Баянгол	4 456	5 974	4 765	-1 209	-20.2
Баянзүрх	6 130	8 702	8 017	-685	-7.9
Налайх	327	315	314	-1	-0.3
Сонгинохайрхан	3 385	3 898	5 182	1 284	32.9
Сүхбаатар	3 832	4 458	5 196	738	16.6
Хан-Уул	3 974	5 101	5 465	364	7.1
Чингэлтэй	2 666	3 369	3 801	432	12.8

2025 онд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 29512 (89.0%) нь хөнгөн хэрэг, 3632 (11.0%) нь хүнд хэрэг байна.

ХҮСНЭГТ 7.

ГЭМТ ХЭРЭГ БҮРТГЭГДЭХ ҮЕД СЭЖИГТНЭЭР ТООЦВОЛ ЗОХИХ ЭТГЭЭД НЬ ТОГТООГДООГҮЙ ХЭРГИЙН ТОО, 2025 онд

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	32 344	14 137	43.7
Багануур	329	210	63.8
Багахангай	11	11	100.0
Баянгол	4 659	2 031	43.6
Баянзүрх	7 865	3 424	43.5
Налайх	299	217	72.6
Сонгинохайрхан	5 030	2 452	48.7
Сүхбаатар	5 124	2 025	39.5
Хан-Уул	5 316	1 843	34.7
Чингэлтэй	3 711	1 924	51.8

ЗУРАГ 5.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ИЛРҮҮЛЭЛТИЙН ХУВЬ, 2025 онд

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2025 онд 15851 болж, өмнөх оны мөн үеэс 377 (2.4%) хүнээр өссөн байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 2681 (16.9%) нь согтуугаар, 1618 (10.2%) нь бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг байна. Сэжигтэн, яллагдагчийн 996 (6.3%) нь хүүхэд, 2230 (14.1%) нь эмэгтэйчүүд байна.

ХҮСНЭГТ 8. БҮРТГЭГДСЭН ХУЛГАЙН ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс:		
	2023	2024	2025	Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Нийслэлийн дүн	3 618	6 041	5 379	3 157	3 946	3 901
Багануур	29	44	58	26	34	37
Багахангай	2	3	4	2	3	3
Баянгол	567	1232	720	482	835	500
Баянзүрх	855	1 750	1 386	732	1 113	1 064
Налайх	22	24	37	21	20	27
Сонгинохайрхан	678	730	812	619	463	562
Сүхбаатар	618	649	756	530	392	499
Хан-Уул	431	996	1081	396	714	861
Чингэлтэй	416	613	525	349	372	348

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСӨВ

Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 3787.1 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 448.3 тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ.

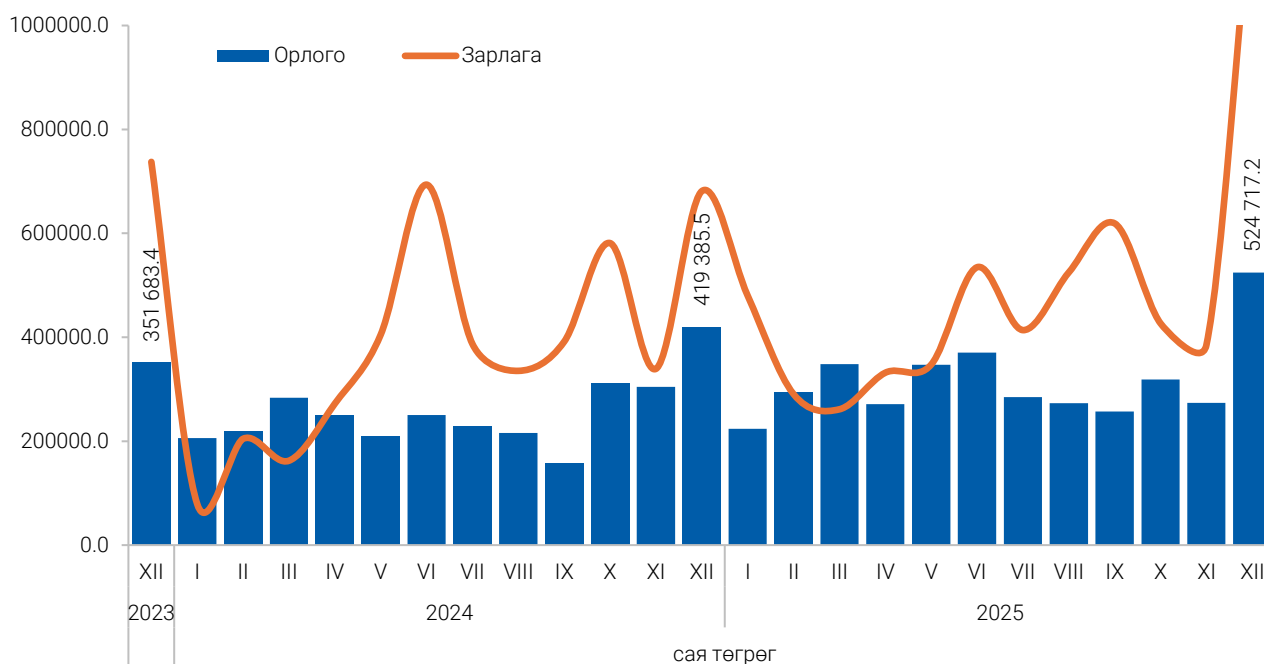
Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 2025 онд 3787.1 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 448.3 (10.6%) тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ. Төсвийн нийт орлогын 3186.0 (84.1%) тэрбум төгрөгийг татварын орлого (орлогын албан татвар, хөрөнгийн албан татвар, бусад татвар, төлбөр, хураамж), 601.0 (15.9%) тэрбум төгрөгийг татварын бус орлого тус тус эзэлж байна. 2025 онд татварын орлого 3186.0 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 377.9 (10.6%) тэрбум

төгрөгөөр, татварын бус орлого 601.0 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 70.4 (10.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу бүрдсэн байна.

Орлогын албан татвар 310.2 (10.4%) тэрбум төгрөг, хөрөнгийн албан татвар 4.8 (2.0%) тэрбум төгрөгөөр, бусад татвар, төлбөр, хураамж 62.8 (18.8%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу биелсэн байна.

ЗУРАГ 6.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА

ХҮСНЭГТ 9.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2025 онд, дүүргээр

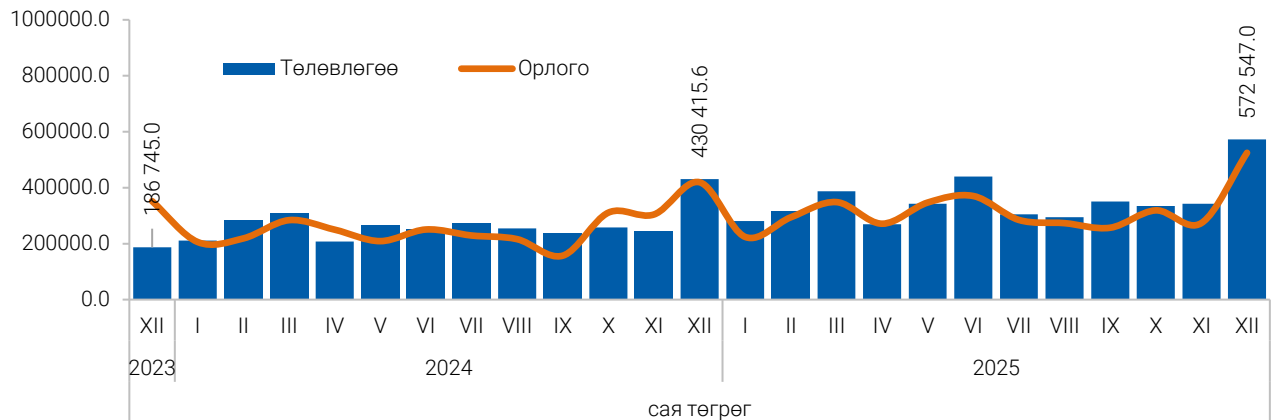
Дүүрэг	Төсвийн орлого			Үүнээс					
				Татварын орлого			Татварын бус орлого		
	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь
сая төгрөг									
Нийслэлийн дүн	4 235 378.8	3 787 060.1	- 10.6	3 563 968.1	3 186 047.2	- 10.6	671 410.7	601 012.9	- 10.5
Багануур	26 394.6	27 225.6	3.1	21 832.1	21 932.0	0.5	4 562.5	5 293.6	16.0
Багахангай	2 644.2	3 438.1	30.0	2 196.8	2 455.8	11.8	447.4	982.3	119.5
Баянгол	323 422.0	292 664.5	- 9.5	317 486.7	284 155.5	- 10.5	5 935.3	8 509.0	43.4
Баянзүрх	374 786.8	337 243.0	- 10.0	369 919.8	331 759.1	- 10.3	4 867.0	5 483.9	12.7
Налайх	28 410.8	27 388.3	- 3.6	24 900.6	24 724.2	- 0.7	3 510.2	2 664.1	- 24.1
Сонгинохайрхан	180 963.9	161 426.3	- 10.8	177 466.4	157 370.1	- 11.3	3 497.5	4 056.2	16.0
Сүхбаатар	648 689.9	612 919.0	- 5.5	645 111.4	596 697.1	- 7.5	3 578.5	16 221.9	353.3
Хан-Уул	578 247.6	517 207.2	- 10.6	573 447.3	506 610.7	- 11.7	4 800.3	10 596.5	120.7
Чингэлтэй	301 773.8	276 766.1	- 8.3	294 183.8	273 078.4	- 7.2	7 590.0	3 687.7	- 51.4
Хотын шууд	1 770 045.2	1 530 782.0	- 13.5	1 137 423.2	987 264.3	- 13.2	632 622.0	543 517.7	- 14.1

ХҮСНЭГТ 10.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, 2025 онд

Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Өөрчлөлт	
	сая төгрөг		Дүн	Хувь
Нийт орлого	4 235 378.8	3 787 060.1	-448 318.7	- 10.6
Татварын орлого	3 563 968.1	3 186 047.2	-377 920.9	- 10.6
Орлогын албан татвар	2991 900.9	2681 659.2	-310 241.7	- 10.4
Хувь хүний орлогын албан татвар	2103 799.9	1915 693.2	-188 106.7	- 8.9
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	1568 405.8	1387 858.5	-180 547.3	- 11.5
Үйл ажиллагааны орлогын	57 095.8	59 817.7	2 721.9	4.8
Хөрөнгийн орлого	164 210.6	174 503.3	10 292.7	6.3
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	121 715.4	111 863.9	-9 851.5	- 8.1
Шууд бус орлого	192 372.3	181 649.8	-10 722.5	- 5.6
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-52 799.0	-52 466.9	332.1	- 0.6
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	940 900.0	818 432.9	-122 467.1	- 13.0
Хөрөнгийн албан татвар	238 485.9	233 636.5	-4 849.4	- 2.0
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	117 445.9	111 816.2	-5 629.7	- 4.8
Бууны албан татвар	506.3	479.7	- 26.6	- 5.3
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	120 273.7	121 111.1	837.4	0.7
Малд ногдуулах албан татвар	260.0	229.5	- 30.5	- 11.7
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	333 581.3	270 751.5	-62 829.8	- 18.8
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	102 059.0	89 096.9	-12 962.1	- 12.7
Газрын төлбөр	191 861.0	139 654.2	-52 206.8	- 27.2
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	4 854.8	4 066.2	- 788.6	- 16.2
Бусад татвар	34 806.5	37 934.2	3 127.7	9.0
Татварын бус орлого	671 410.7	601 012.9	-70 397.8	- 10.5
Нийтлэг татварын бус орлого	619 410.7	597 108.5	-22 302.2	- 3.6
Хувьцааны ногдол ашиг	1 533.8	2 047.0	513.2	33.5
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	52 289.0	59 755.5	7 466.5	14.3
Торгуулийн орлого	160 255.3	143 937.7	-16 317.6	- 10.2
Түрээсийн орлого	3 068.9	2 644.2	- 424.7	- 13.8
Хүүгийн орлого	265 616.9	241 484.8	-24 132.1	- 9.1
Бусад орлого	136 646.8	147 239.3	10 592.5	7.8
Өмч хувьчлал	52 000.0	3 904.4	-48 095.6	- 92.5

ЗУРАГ 7. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО

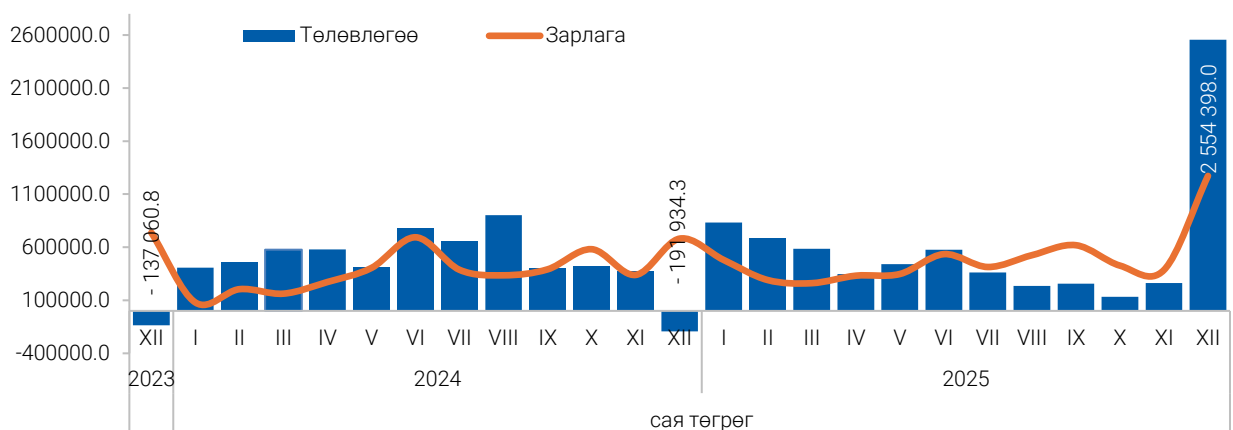
ХҮСНЭГТ 11. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, 2025 онд

Үзүүлэлт	Зарлага		Өөрчлөлт	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
	сая төгрөг			
Нийслэлийн дүн	7 269 768.0	5 887 723.0	-1 382 045.0	- 19.0
Багануур	42 351.1	34 608.2	-7 742.9	- 18.3
Багахангай	15 514.3	14 226.7	-1 287.6	- 8.3
Баянгол	355 087.8	313 933.7	-41 154.1	- 11.6
Баянзүрх	381 001.8	322 122.4	-58 879.4	- 15.5
Налайх	39 792.0	34 137.1	-5 654.9	- 14.2
Сонгинохайрхан	210 831.2	174 553.8	-36 277.4	- 17.2
Сүхбаатар	722 705.1	644 449.1	-78 256.0	- 10.8
Хан-Уул	608 293.5	526 051.0	-82 242.5	- 13.5
Чингэлтэй	326 679.6	267 692.7	-58 986.9	- 18.1
Хотын шууд	4 567 511.6	3 555 948.3	-1011 563.3	- 22.1

2025 онд нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 4615.7 (97.9%) тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл

нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 99.7 (2.1%) тэрбум төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

ЗУРАГ 8. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА

2025 онд газар чөлөөлөлт, туулын хурдны зам гэх мэтчилэн тыомоохон ажлууд хийсэн учир зарлага өссөн байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

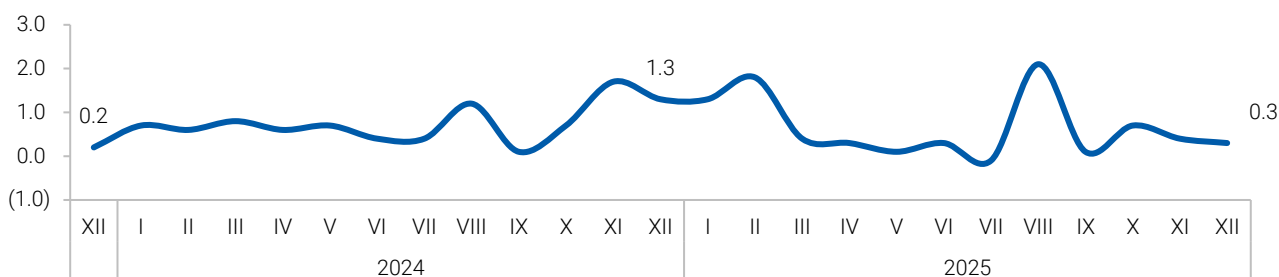

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 7.6 хувиар өслөө.

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнэ 2025 оны 12 дугаар сард нийслэлийн хэмжээнд өмнөх оны мөн үеэс 7.6 хувиар, өмнөх сараас 0.3 хувиар өссөн байна.

ЗУРАГ 8. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Хэрэглээний үнийн индекс 2025 оны 12 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 7.6 хувиар өсөхөд Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 11.9 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 9.5 хувь, хувцас бөс бараа гутал бүлгийн үнэ 6.7 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 5.9 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 8.3 хувь, тээвэр бүлгийн үнэ 0.5 хувь, эм тариа, эмнэлгийн

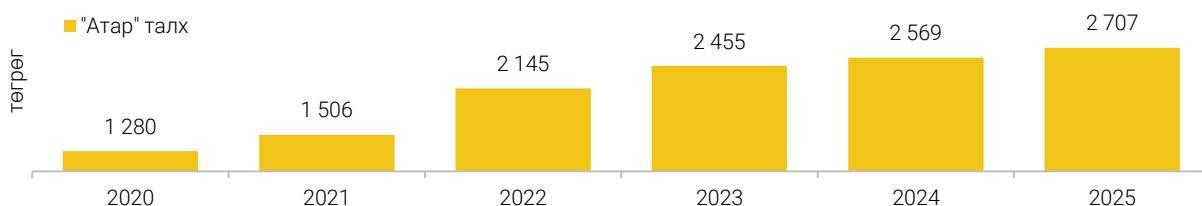
үйлчилгээний бүлгийн үнэ 6.9 хувь, боловсролын үйлчилгээний үнэ 13.6 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 2.5 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 7.6 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ бүлгийн үнэ 9.2 хувиар, даатгал санхүүгийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 6.1 хувиар, бусад бараа үйлчилгээний бүлгийн үнэ 12.6 хувиар өссөн нь тус тус нөлөөлсөн байна.

ХҮСНЭГТ 12. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, барааны бүлгээр

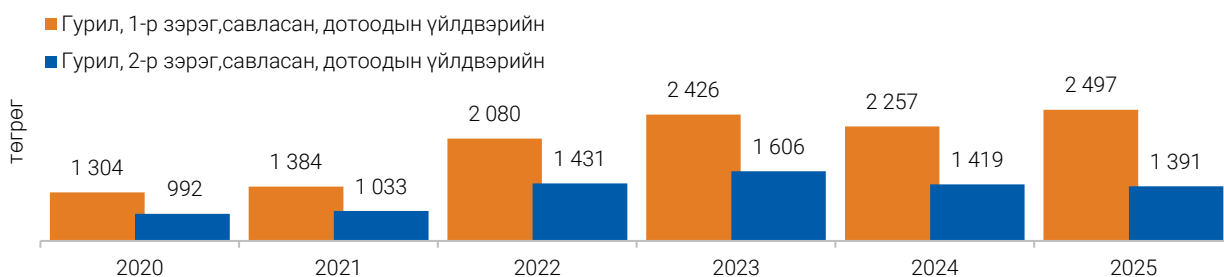
Бараа үйлчилгээний бүлгийн нэр	2023-XII 2022-XII	2024-XII 2023-XII	2025-XII 2024-XII	2025-XII 2025-XI
	Хувь			
Ерөнхий индекс	8.6	9.1	7.6	0.3
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	12.6	8.4	11.9	1.6
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	4.6	3.5	9.5	2.6
Хувцас, бөс бараа, гутал	6.6	10.1	6.7	0.4
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	6.3	24.9	5.9	0.2
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	6.3	9.0	8.3	0.1
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	8.0	5.2	6.9	0.7
Тээвэр	0.4	2.6	0.5	-1.7
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	-0.2	2.2	2.5	0.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	3.4	5.5	7.6	0.0
Боловсролын үйлчилгээ	21.2	19.7	13.6	0.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	17.5	9.3	9.2	0.1
Даатгал, санхүүгийн үйлчилгээ	2.8	2.3	6.1	0.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	22.4	8.7	12.6	1.4

2025 оны 12 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 418 төрлийн бараа, үйлчилгээний үнийг өмнөх сартай харьцуулахад 142 (34.0%) бараа үйлчилгээний үнэ өсөж, 44 (10.5%) бараа үйлчилгээний үнэ буурч, 232 (55.5%) бараа үйлчилгээний үнэ тогтвортой байв.

ЗУРАГ 9. НЭГ ШИРХЭГ ТАЛХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн 12 дугаар сард

ЗУРАГ 10. НЭГ КИЛОГРАММ САВЛАСАН ГУРИЛЫН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн 12 дугаар сард

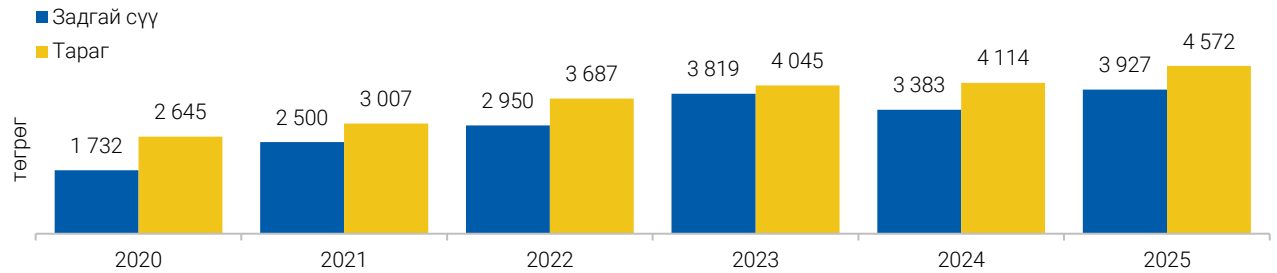

ЗУРАГ 11. НЭГ КИЛОГРАММ ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн 12 дугаар сард

ЗУРАГ 12.

НЭГ ЛИТР ТАРАГ, СҮҮНИЙ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн 12 дугаар сард

ХҮСНЭГТ 13.

НЭГ КИЛОГРАММ МАХНЫ ЖИЖИГЛЭН ХУДАЛДАХ ДОЛОО ХОНОГИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

Үхрийн ястай мах												
Он	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
төгрөг												
2020	10 524	11 412	11 660	11 735	11 939	12 640	12 758	11 751	11 237	10 684	11 074	11 208
2021	11 614	12 606	12 666	13 853	13 956	14 768	14 793	13 700	13 420	13 277	13 342	13 493
2022	14 059	13 999	14 255	14 532	15 144	15 387	15 119	14 236	13 730	13 562	13 226	13 395
2023	13 610	14 416	15 072	16 747	18 476	20 100	19 040	16 436	16 277	15 688	15 542	15 842
2024	16 436	17 149	17 624	18 126	19 531	18 895	18 533	17 735	18 137	17 864	17 783	18 261
2025	19 073	19 637	19 932	20 064	20 280	21 285	21 524	20 793	20 755	20 810	20 689	21 343

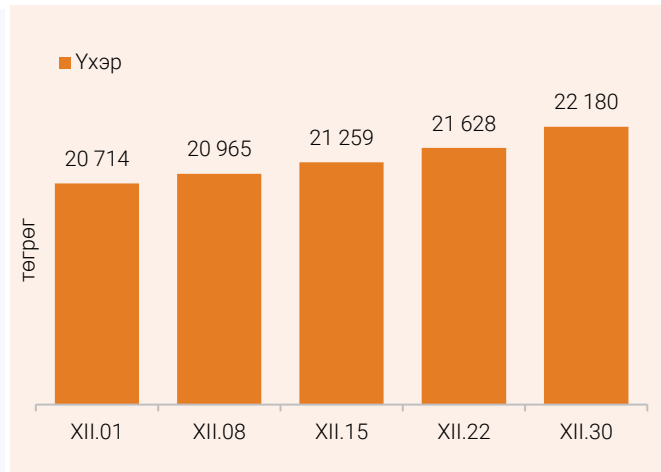
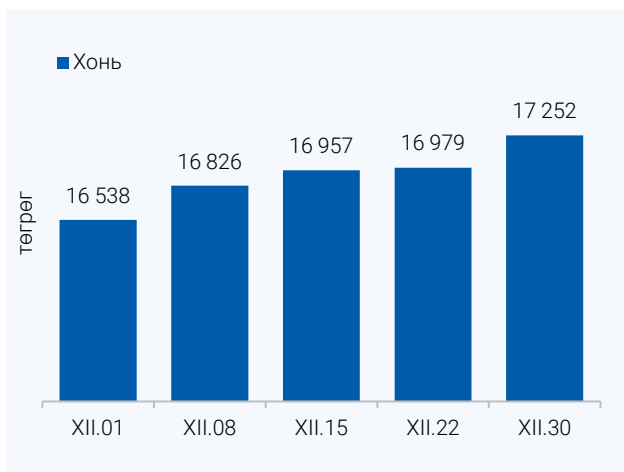
Хонины ястай мах												
Он	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
төгрөг												
2020	8 590	9 593	9 763	9 836	10 125	10 385	10 648	9 864	9 169	8 551	8 632	8 579
2021	9 034	10 459	10 692	12 318	12 389	12 696	12 440	11 380	10 974	11 006	10 773	10 846
2022	11 530	11 939	12 585	12 620	12 705	12 803	12 358	11 526	11 022	10 238	9 806	9 918
2023	10 545	11 721	12 820	14 062	15 369	16 597	15 288	13 237	12 702	12 006	11 834	12 078
2024	12 923	13 776	13 917	14 628	16 054	16 355	15 294	14 745	14 510	14 245	14 088	14 697
2025	15 560	16 495	17 177	17 458	17 270	17 088	17 005	16 830	16 696	16 675	16 553	16 909

2025 оны 12 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй үхрийн ястай махны үнэ

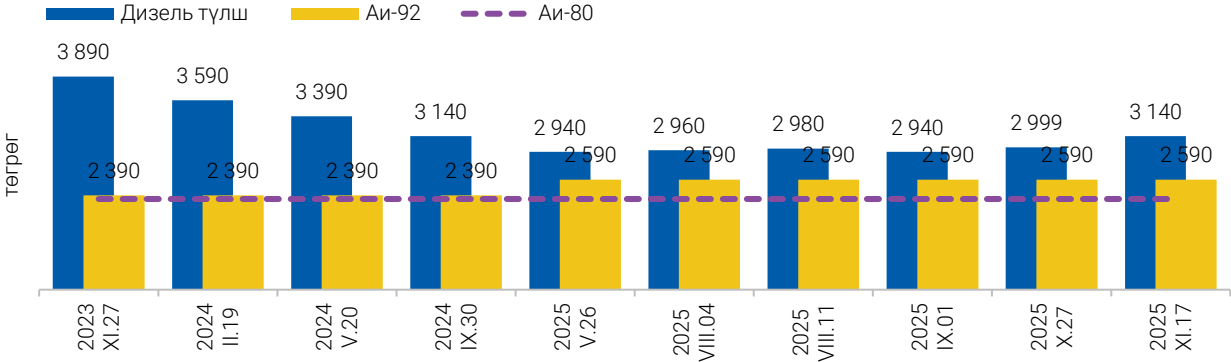
өмнөх сартай харьцуулахад 3.2 хувиар, хонины ястай махны үнэ 2.2 хувиар тус тус өссөн байна.

ЗУРАГ 13.

НЭГ КГ ХОНЬ, ҮХРҮЙН МАХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, 12 дугаар сард

ЗУРАГ 14. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

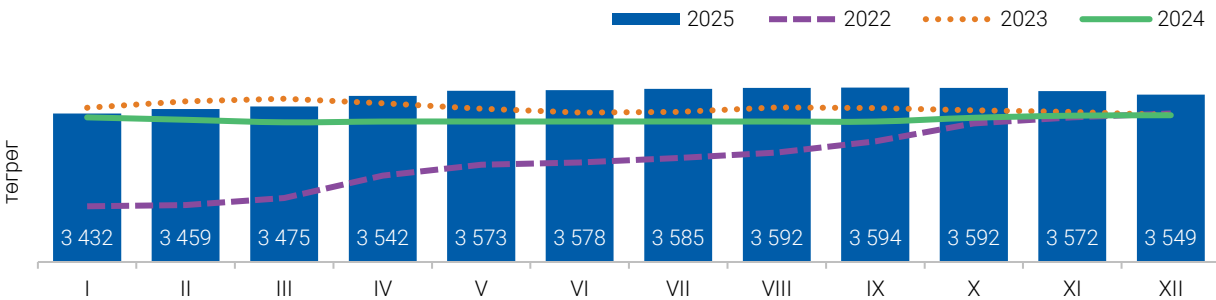
ХҮСНЭГТ 14. ТҮЛШНИЙ ҮНЭ, байршлаар

Байршил	2023.XII.25			2024.XII.30			2025.XII.30		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайж-руулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайж-руулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайж-руулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод		Хар мод	Нарс мод	
	төгрөг								
Хүчит шонхор зах	7 500	7 000	3 750	7 500	7 000	3 750	7 500	7 000	3 750
Сүхбаатар	7 500	7 000	3 750	7 500	7 000	3 750	7 500	7 000	3 750
Цайз зах	7 000	7 000	3 750	8 500	7 500	3 750	8 000	8 000	3 750
Хангай зах	7 000	7 000	3 750	7 000	7 000	3 750	7 000	7 000	3 750
Дундаж үнэ	7 250	7 000	3 750	7 625	7 125	3 750	7 500	7 250	3 750

ХҮСНЭГТ 15. ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, төрлөөр

ШТС	2024.XII.30					2025.XII.30				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
	төгрөг									
Жаст Ойл	-	-	2 390	3 140	-	-	-	2 590	3 140	-
Петровис	3 910	2 370	2 390	3 140	-	3 610	2 370	2 590	3 140	-
Магнай трейд	3 910	-	2 390	3 140	-	3 610	-	2 590	3 140	-
Сод монгол	3 910	2 315	2 390	3 140	-	3 610	2 315	2 590	3 140	-
Шунхлай	3 910	2 350	2 390	3 140	-	3 610	2 350	2 590	3 140	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 790	-	-	-	-	1 950
Дундаж үнэ	3 910	2 345	2 390	3 140	1 790	3 610	2 345	2 590	3 140	1 950

ЗУРАГ 15. АМ.ДОЛЛАРЫН ХАНШИЙН САРЫН ДУНДАЖ ХӨДӨЛГӨӨН²

² Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд: ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг.

хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
t – Тайлант үе
0 – суурь үе
 P_t^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 q_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

МАЛ АЖ АХУЙ

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны жилийн эцсийн Мал, тэжээвэр амьтдын тооллогоор 423 592 толгой мал тоологджээ.

2025 оны жилийн эцсийн мал тооллогоор 423 592 толгой мал тоологдож, өмнөх оноос 10743 (2.6%) толгой малаар өссөн байна. Өнгөрсөн онтой харьцуулахад тэмээ 11(8.7%), адуу 12500 (13.9%), үхэр 6033 (6.6%) толгойгоор өссөн бол

хонь 5349(4.0%), ямаа 2452(2.5%), толгойгоор тус тус буурсан байна. Улсын хэмжээнд 58.1 сая толгой мал тоологдсон бөгөөд нийслэлийн малын тоо 0.7 хувийг эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 16 .

МАЛЫН ТОО, төрлөөр, жил бүрийн эцэст

Малын төрөл	2021	2022	2023	2024	2025	Өөрчлөлт		
	толгой						тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	443 320	442 841	427 184	412 849	423 592	10 743	2.6	
Тэмээ	125	131	94	127	138	11	8.7	
Адуу	61 981	68 915	78 470	90 200	102 700	12 500	13.9	
Үхэр	84 528	88 007	86 923	90 759	96 792	6 033	6.6	
Хонь	169 006	164 325	155 604	133 361	128 012	-5 349	-4.0	
Ямаа	127 680	121 463	106 093	98 402	95 950	-2 452	-2.5	
Хонин толгойд шилжүүлснээр	1 225 578	1 284 744	1 322 386	1 398 512	1 514 709			

Малын төрлөөр авч үзвэл нийт сүрэгт тэмээ 138 (0.03%), адуу 102700 (24.2%), үхэр 96792 (22.9%), хонь 128012 (30.2%), ямаа 95950 (22.7%) толгой тус тус тоологдсон байна.

ХҮСНЭГТ 17 .

МАЛЫН ТОО, дүүргээр, жил бүрийн эцэст

Малын төрөл	2021	2022	2023	2024	2025	Өөрчлөлт		
	толгой	тоо						Хувь
Нийслэлийн дүн	443 320	442 841	427 184	412 849	423 592	10 743	2.6	
Багануур	182 583	170 805	169 438	162 098	165 796	3 698	2.3	
Багахангай	25 656	26 184	28 406	30 028	32 784	2 756	9.2	
Баянзүрх	59 425	67 886	59 295	55 467	53 020	- 2 447	-4.4	
Налайх	50 431	48 211	44 138	45 605	46 224	619	1.4	
Сонгинохайрхан	82 358	83 687	73 824	70 188	69 117	- 1 071	-1.5	
Хан-Уул	42 867	46 068	52 083	49 463	56 651	7 188	14.5	

Нийслэлийн нийт малын хамгийн их буюу 165796 (39.1%) толгой мал Багануур дүүрэгт, хамгийн цөөхөн буюу 32784 (7.7%) толгой мал Багахангай дүүрэгт тоологдов. Өнгөрсөн онтой харьцуулахад Багануур дүүрэгт малын тоо 3698

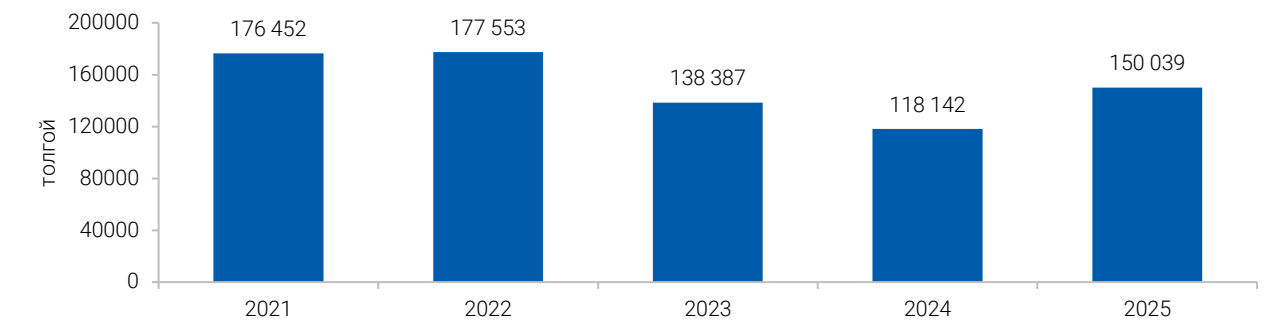
(2.3%), Багахангай дүүрэгт 2756 (9.2%), Налайх дүүрэгт 619 (1.4%), Хан-Уул дүүрэгт 7188 (14.5%) толгой малаар өссөн бол, Баянзүрх дүүрэг 2447 (4.4%), Сонгинохайрхан дүүрэгт 1071 (1.5%) толгой малаар тус тус буурсан байна.

МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, БОЙЖИЛТ:

Нийслэлийн хэмжээнд төл бойжилт 97.8 хувьтай байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2024 оны жилийн эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 206465 толгой хээлтэгч малын 153398 (74.3%) нь 2025 оны байдлаар төллөсөн байна. Нийт 153433 төл гарсны 3394 төл мал хорогдож, 150039 төл бойжиж, төл бойжилт 97.8 хувьтай байна.

ЗУРАГ 16. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, жил бүрийн эцэст

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 21501 (16.3%) толгойгоор, бойжсон төл 31897 (27.0%) толгойгоор тус тус өссөн байна. Бойжуулсан нийт төлийн 15.7 хувийг унага, 24.5 хувийг тугал, 34.5 хувийг хурга, 25.2 хувийг ишиг, 0.01 хувийг ботго эзэлжээ.

ХҮСНЭГТ 18. МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, эх малын төрлөөр, жилийн эцэст

Эх малын төрөл	Оны эхний хээлтэгч		Хорогдсон хээлтэгч		Төллөсөн хээлтэгч	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
	толгой					
Нийслэлийн дүн	208 427	206 465	8 725	498	131 897	153 398
Гүү	29 458	35 901	762	101	18 065	24 210
Үнээ	43 729	46 801	951	120	33 810	37 526
Ингэ	14	32	-	-	12	20
Эм хонь	79 918	71 300	3 784	127	47 592	52 758
Эм ямаа	55 308	52 431	3 228	150	32 418	38 884

Эм хонины 52758 толгой буюу 74.0 хувь, эм ямааны 38884 толгой буюу 74.2 хувь, үнээний 37526 толгой буюу 80.2 хувь, гүүний 24210 толгой буюу 67.4 хувь, ингэний 20 толгой буюу 62.5 хувь нь тус тус төллөсөн байна. Нийслэлийн хэмжээнд нийт хээлтэгч малын 74.3 хувь нь 2025 онд төллөжээ.

ХҮСНЭГТ 19. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, дүүргээр, 2025 онд

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл Бойжилт
	толгой				
Нийслэлийн дүн	153 398	153 433	3 394	150 039	97.8
Багануур	65 034	65 038	575	64 463	99.1
Багахангай	11 525	11 526	107	11 419	99.1
Баянзүрх	18 146	18 149	794	17 355	95.6
Налайх	14 827	14 842	356	14 486	97.6
Сонгинохайрхан	27 200	27 212	1 356	25 856	95.0
Хан-Уул	16 666	16 666	206	16 460	98.8

ХҮСНЭГТ 20.

ТӨЛ БОЙЖИЛТ, малын төрлөөр, жил бүрийн эцэст

Үзүүлэлт	2023	2024	2025	Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
	толгой							
Гарсан төл	161 049	132 045	153 433	20	24 210	37 526	52 759	38 918
Бойжсон төл	138 387	118 142	150 039	20	23 621	36 760	51 773	37 865
Хорогдсон төл	22 662	13 903	3 394	0	589	766	986	1053
Бойжилтын хувь	85.9	89.5	97.8	100.0	97.6	98.0	98.1	97.3

ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ:

Нийслэлийн хэмжээнд 4513 толгой мал зүй бусаар хорогдсон нь оны эхний нийт малын 1.1 хувьтай тэнцэж байна. Хорогдсон нийт малын 102 (2.3%) толгой нь өвчнөөр хорогдсон мал

байна. Том малын зүй бус хорогдлыг төрлөөр авч үзвэл 22.5 хувийг адуу, 23.4 хувийг үхэр, 27.3 хувийг хонь, 26.8 хувийг ямаа тус тус эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 21.

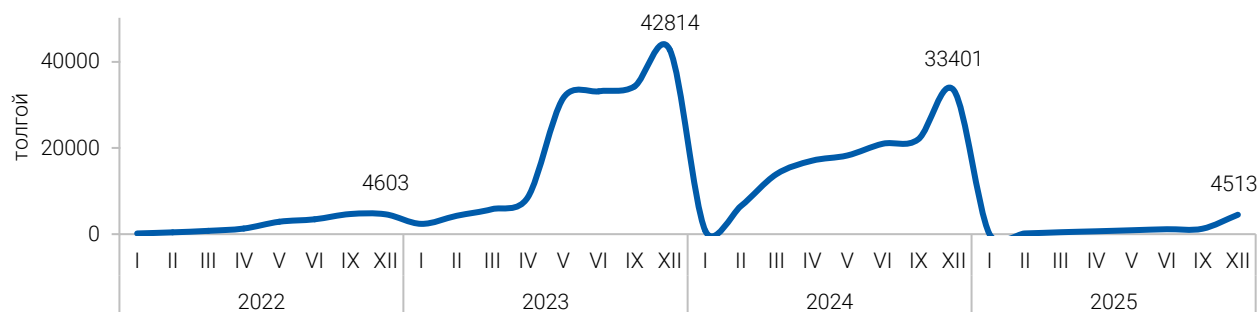
ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, жилийн эцэст, дүүргээр

Дүүрэг	2024		2025		Өөрчлөлт	
	Хорогдсон мал	Хээлтэгч	Хорогдсон мал	Хээлтэгч		
	толгой				Дүн	хувь
	Нийслэлийн дүн	33 401	8 725	4 513	498	-28 888
Багануур	11 852	2 702	546	79	-11 306	4.6
Багахангай	2 397	511	252	11	-2 145	10.5
Баянзүрх	3 512	1 256	1 185	90	-2 327	33.7
Налайх	4 635	1 277	659	49	-3 976	14.2
Сонгинохайрхан	5 991	1 139	1 347	196	-4 644	22.5
Хан-Уул	5 014	1 840	524	73	-4 490	10.5

Өнгөрсөн онтой харьцуулахад том малын зүй бус хорогдол 86.5 хувиар буюу 28888 толгой малаар буурсан байна. Хорогдсон нийт малын 11.0 хувийг хээлтэгч мал эзэлж байна.

ЗУРАГ 17.

ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДЛЫН МЭДЭЭ, сараар

ТЭЖЭЭВЭР АМЬТАД:

Мал тэжээвэр амьтдын 2025 оны тооллогоор 60 өрх, 4 аж ахуйн нэгжийн 6175 гахай, 151 өрх, 12 аж ахуйн нэгжийн 1205086 шувуу, үүнээс 139 өрх, 11 аж ахуйн нэгжийн 1202279 тахиа, 23 өрх, 1 аж ахуйн нэгжийн 131 галуу, 21 өрхийн 145 цацагт хяруул, 6 өрхийн 2531 бөднө, 1 өрхийн 2

цаабуга, 4 өрхийн 11 илжиг, 15 өрх, 1 аж ахуйн нэгжийн 324 туулай, 1 аж ахуйн нэгжийн 33 минж, 2 өрхийн 38 зөгийн бүл, 44 өрх, 3 аж ахуйн нэгжийн 3151282 тооны бусад төрлийн амьтад тоологдсон байна.

Дүүрэг	Гахай	Шувуу	тахиа	Туулай	Минж	Зөгий	Бусад
Нийслэлийн дүн	6 175	1 205 086	1 202 279	324	33	38	3 151 282
Багануур	146	2	-	-	-	-	-
Багахангай	-	-	-	-	-	-	-
Баянгол	-	15	15	2			66
Баянзүрх	71	37 997	35 957	19	33	35	33
Налайх	220	12 251	12 212	1	-	3	46
Сонгинохайрхан	5 473	684 519	683 880	71	-	-	67
Сүхбаатар	-	398	370	10	-	-	620
Хан-Уул	265	469 613	469 561	200	-	-	3 150 210
Чингэлтэй	-	291	284	21	-	-	240

Ойлголт, тодорхойлолт:

Төллөлтийн хувь: Төллөсөн хээлтэгчийн тоог оны эхний хээлтэгчийн тоонд харьцуулж тооцно.

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн, бариулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

Оны эхний малд том малын зүй бус хорогдлын эзлэх хувь: Зүй бусаар хорогдсон том малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлж тооцно.

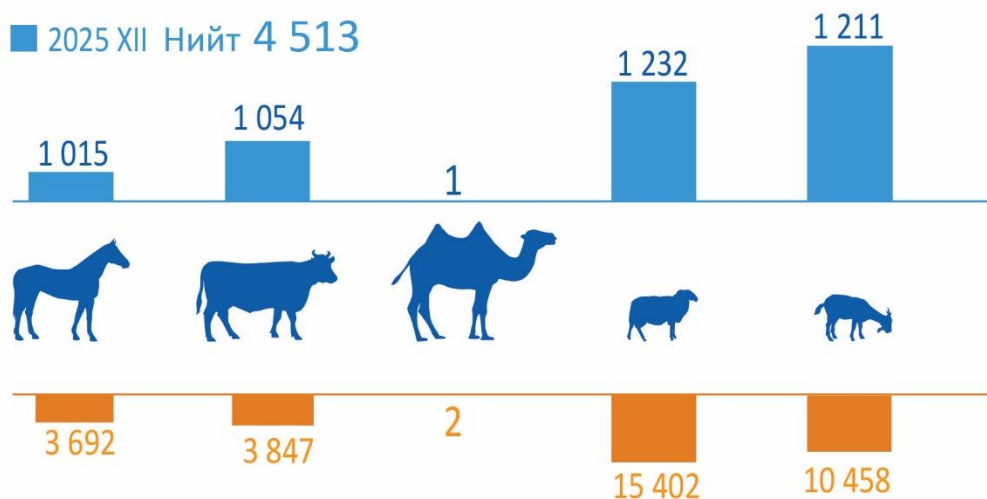
Төл бойжилтын хувь: Бойжуулсан төлийн тоог нийт гарсан төлийн тоонд харьцуулж тооцно.

МАЛ АЖ АХУЙ, 2025 онд

ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

■ 2024 XII Нийт 33 401

ӨВЧНӨӨР ХОРОГДСОН МАЛ, дүүргээр

■ 2025 XII ■ 2024 XII

НИЙСЛЭЛИЙН 2025 ОНЫ МАЛ ТООЛЛОГЫН ДҮН

СОНГИНОХАЙРХАН

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
21	59 648
32	7 930
33	1 163
34	376
НИЙТ	69 117

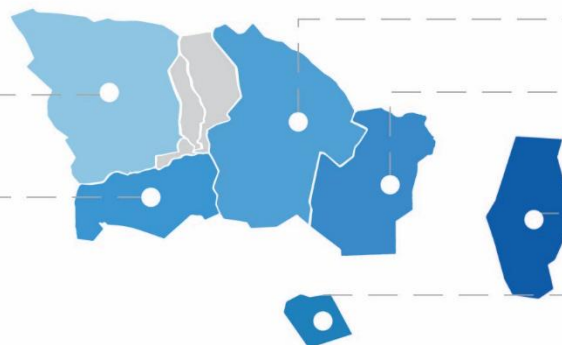
БАЯНЗҮРХ

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
11	10 370
20	18 313
33	12 353
35	11 984
НИЙТ	53 020

НАЛАЙХ

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
1	8 250
3	11 193
4	1 479
5	11 010
6	10 627
7	1 939
8	1 726
НИЙТ	46 224

НИЙТ 423 592

ХАН-УУЛ

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
12	4 111
13	15 498
14	37 042
НИЙТ	56 651

БАГАХАНГАЙ

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
1	18 796
2	13 988
НИЙТ	32 784

БАГАНУУР

ХОРОО	МАЛЫН ТОО
1	36 969
2	7 184
3	34 740
4	52 143
5	34 760
НИЙТ	165 796

АЖ ҮЙЛДВЭР

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл өмнөх оны мөн үеэс 51.9 хувиар өслөө

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 28.5 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 9.7 (51.9%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхайн олборлолт 8.5 (79.4%) их наяд төгрөг, боловсруулах үйлдвэрлэл 574.5 (9.6%) тэрбум

төгрөг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 605.6 (32.3%) тэрбум төгрөг, ус хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа 16.1 (8.4%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ХҮСНЭГТ 23.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2024		2025*		Өөрчлөлт	
		XII	I-XII	XII	I-XII	Дүн	Хувь
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр							
Чулуун нүүрс	мян.т	1 588.4	15 907.1	2 143.6	15 535.8	- 371.3	- 2.3
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.т	748.4	5 823.8	734.0	5 432.0	- 391.8	- 6.7
Газрын тос	мян.барр	344.6	4 188.3	322.6	3 775.1	- 413.2	- 9.9
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	563.5	8 356.2	1 054.3	9 667.0	1 310.9	15.7
Хайлуур жонш	мян.т	1.6	51.7	24.2	103.3	51.5	99.7
Мөнгөний баяжмал	т	853.5	15 635.5	333.0	9 550.8	- 6 084.7	- 38.9
Боловсруулах үйлдвэр							
Малын мах	т	4 335.9	43 696.9	5 568.3	43 680.4	- 16.5	.0
Хиам	т	1 229.7	11 046.9	1 140.0	11 388.9	342.0	3.1
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	5 677.0	58 787.0	5 635.0	60 319.0	1 532.1	2.6
Гурил	мян.т	8.4	101.4	10.7	117.4	16.0	15.8
Талх	т	2 308.2	28 859.7	2 306.5	27 532.3	- 1 327.4	- 4.6
Нарийн боов	т	2 126.1	23 162.9	2 309.0	25 395.6	2 232.7	9.6
Гоймон	т	249.3	6 451.8	226.2	4 087.1	- 2 364.7	- 36.7
Цэвэр спирт	мян.л	377.4	7 189.6	661.5	6 442.5	- 747.1	- 10.4
Цагаан архи	мян.л	1 536.8	18 986.5	1 446.0	17 131.6	- 1 854.9	- 9.8
Ус, ундаа, жүүс	сая.л	32.7	417.6	50.9	409.8	- 7.8	- 1.9
Янжуур тамхи	мян.блок	367.5	2 403.2	71.3	1 906.1	- 497.1	- 20.7
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	37.1	365.2	45.4	322.5	- 42.7	- 11.7
Самнасан ноолуур	т	35.3	845.3	473.3	4 010.5	3 165.1	4.7**
Угаасан ноолуур	т	0.0	4 500.5	0.0	827.8	- 3 672.7	- 81.6
Нүүрсэн шахмал түлш	мян.т	65.5	511.4	0.0	226.3	- 285.1	- 55.7
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж							
Цахилгаан эрчим хүч	сая.квт.цаг	838.4	7 914.8	976.4	8 762.4	847.5	10.7
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	1 686.1	11 144.9	1 881.9	11 743.3	598.4	5.4
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа							
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	4 470.1	52 807.0	5 181.5	55 617.1	2 810.1	5.3

Салбар	Нийт үйлдвэрлэлт			2025* I- XII
	2023 I-XII	2024 I- XII	2025* I-XI	2024 I- XII
	сая төгрөг			Хувь
БҮГД	16 093 155.7	18 787 599.6	28 530 469.0	51.9
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	8 662 540.7	10 757 523.9	19 304 233.7	79.4
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	2 040 425.4	1 779 178.2	1 514 760.3	- 14.9
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	1 305 949.8	1 122 087.1	951 411.1	- 15.2
Металлын хүдэр олборлолт	5 203 598.4	7 737 711.0	16 687 353.0	2.2**
Бусад ашигт малтмал олборлолт	56 001.7	53 155.4	81 005.0	52.4
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	56 565.4	65 392.2	69 704.3	6.6
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	5 557 855.1	5 966 384.3	6 540 867.3	9.6
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	2 944 724.7	3 124 756.3	3 634 312.6	16.3
Мах боловсруулах, консервлох	712 390.0	692 716.9	950 133.3	37.2
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	49 721.8	58 746.3	64 233.5	9.3
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	431 013.0	486 665.4	486 484.1	.0
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	312 801.1	234 326.2	278 191.5	18.7
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	464 039.2	525 038.3	634 785.8	20.9
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	6 827.3	8 972.6	8 084.5	- 9.9
Ундаа үйлдвэрлэл	967 932.3	1 118 290.7	1 212 399.8	8.4
Тамхи үйлдвэрлэл	68 700.4	55 554.8	43 446.5	- 21.8
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	698 702.9	872 608.2	970 717.6	11.2
Хувцас үйлдвэрлэл	241 507.2	220 535.6	247 109.9	12.0
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	39 044.1	40 491.3	47 606.9	17.6
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	443.9	718.8	2 354.4	3.3**
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	85 715.9	93 283.3	92 644.6	- 0.7
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	55 434.6	62 953.0	55 848.0	- 11.3
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	254 624.4	265 431.4	119 286.9	- 55.1
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	240 671.7	350 583.5	383 890.2	9.5
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	75 801.8	93 633.1	95 682.7	2.2
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	119 547.3	131 498.1	123 772.5	- 5.9
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	247 930.7	286 583.8	301 318.4	5.1
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	40 854.2	31 380.3	22 064.7	- 29.7
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	0.0	0.0	-
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	5 279.1	6 405.9	8 818.8	37.7
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	6 071.7	6 360.6	6 061.4	- 4.7
Тавилга үйлдвэрлэл	21 140.2	20 002.9	22 022.1	10.1
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	26 227.5	29 313.6	28 737.8	- 2.0
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	385 411.2	274 289.9	335 171.5	22.2
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	1 717 012.3	1 873 001.5	2 478 614.4	32.3
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	1 717 012.3	1 873 001.5	2 478 614.4	32.3
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	155 747.5	190 689.8	206 753.7	8.4
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	107 544.2	132 727.1	138 458.2	4.3
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	45 962.9	56 669.3	67 004.4	18.2
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	2 240.4	1 293.4	1 291.1	- 0.2

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 19.3 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 8.5 (79.4%) их наяд төгрөгөөр өсөхөд металлын хүдэр олборлолт 8.9 (2.2 дахин) их наяд төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 6.5 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 574.5 (9.6%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл 509.6 (16.3%) тэрбум төгрөгөөр, ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл 98.1 (11.2%) тэрбум төгрөгөөр, хувцас үйлдвэрлэл 26.6 (12.0%) тэрбум төгрөгөөр, арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 7.1 (17.6%) тэрбум төгрөгөөр, тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл 1.6 (3.3 дахин) тэрбум төгрөгөөр, химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 33.3 (9.5%) тэрбум төгрөгөөр, үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл 2.0 (2.2%) тэрбум төгрөгөөр, төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл 14.7 (5.1%) тэрбум төгрөгөөр, цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл 2.4 (37.7%) тэрбум төгрөгөөр, тавилга үйлдвэрлэл 2.0 (10.1%) тэрбум төгрөгөөр, машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ 60.9 (22.2%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

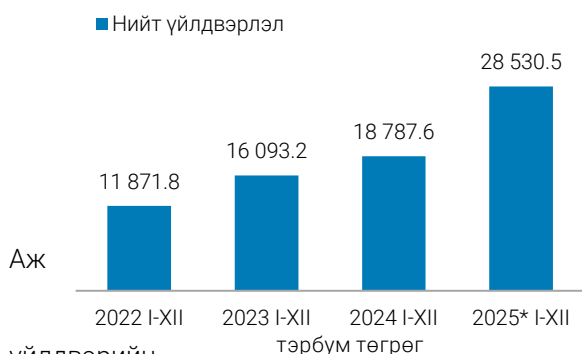
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2.5 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 605.6 (32.3%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 206.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 16.1 (8.4%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах 10.3 (18.2%) тэрбум төгрөгөөр, ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 5.7 (4.3%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 3.3 их наяд төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 72.5 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 18.9 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 8.1 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 0.5 хувийг тус тус эзэлж байна.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, салбараар, жил бүрийн эцэст

ЗУРАГ 18.

Аж үйлдвэрийн

салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 35.3 их наяд төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 12.3 (53.7%) их наяд төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхай, олборлолтын салбарын борлуулалт 10.5 (76.8%) их наяд төгрөгөөр, боловсруулах үйлдвэрлэл 1.2 (16.9%) их наяд төгрөгөөр, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт салбарын борлуулалт 605.2 (32.3%) тэрбум төгрөгөөр,

ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа салбарын борлуулалт 10.3 (5.3%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлжээ. Гадаад зах зээлд 2025 онд урьдчилсан гүйцэтгэлээр 22.6 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсний 21.0 их наяд төгрөг нь уул уурхайн, олборлох салбарын борлуулалт байна.

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гадаад тос, байгалийн хий олборлолтын салбар, 0.2 борлуулалтын 9.7 хувийг нүүрс олборлолтын хувийг бусад ашигт малтмал олборлолтын салбар, 85.8 хувийг металлын хүдэр олборлолтын салбар, 4.3 хувийг газрын түүхий салбар эзэлж байна.

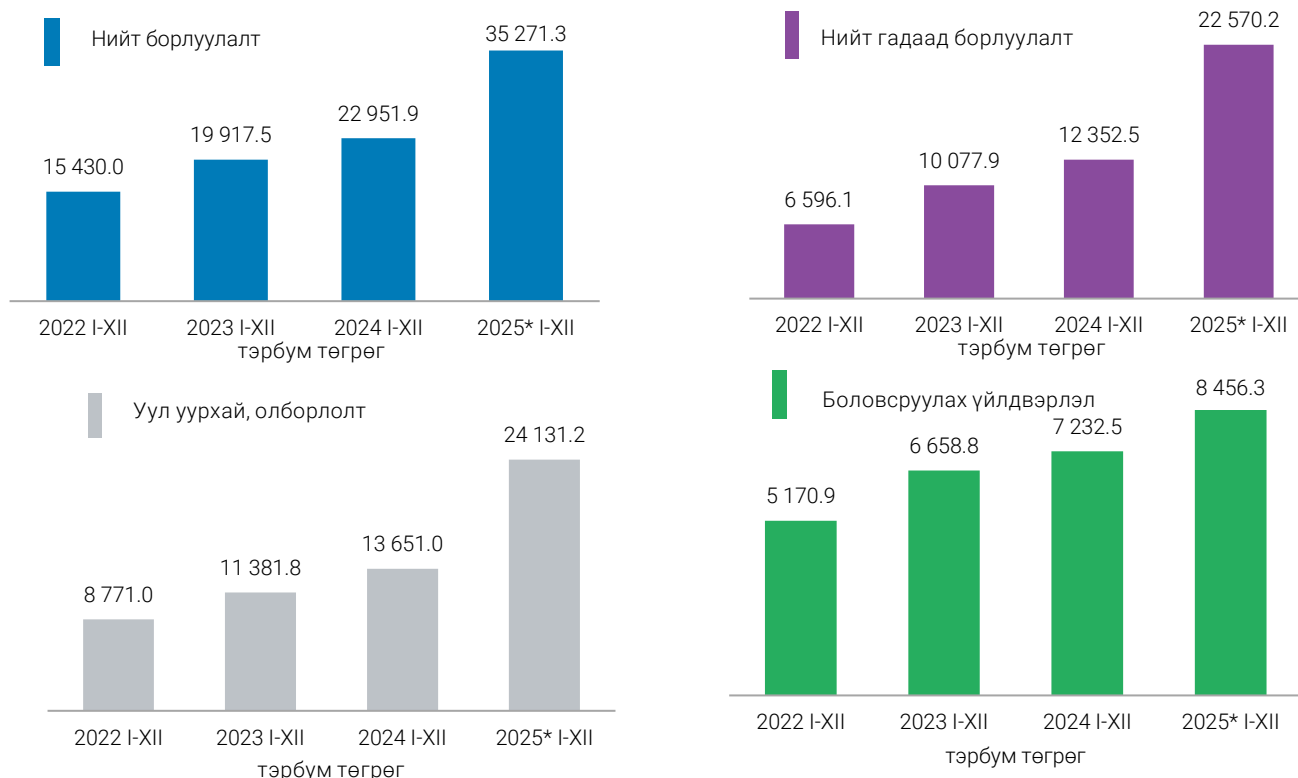
ХҮСНЭГТ 25.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН БОРЛУУЛСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, салбараар

Салбар	Нийт борлуулалт			2025* I-XII	Экспорт
	2023 I-XII	2024 I-XII	2025* I-XII	2024 I-XII	
	сая төгрөг			Хувь	
БҮГД	19 917 534.0	22 951 919.2	35 271 261.5	53.7	64.0
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	11 381 796.9	13 651 048.6	24 131 182.6	76.8	87.0
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	2 198 390.0	2 886 746.7	2 551 820.9	-11.6	79.4
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	1259371.0	1 091 542.8	896 289.2	-17.9	100.0
Металлын хүдэр олборлолт	7 800 866.5	9 539 231.8	20 539 773.4	2.2**	87.7
Бусад ашигт малтмал олборлолт	66 603.9	68 135.0	73 594.8	8.0	72.8
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	56 565.4	65 392.2	69 704.3	6.6	0.0
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	6 658 770.3	7 232 526.4	8 456 272.5	16.9	18.7
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	4 102 193.2	4 338 631.4	4 959 561.3	14.3	10.6
Мах боловсруулах, консервлох	779 207.4	838 526.2	1 001 732.2	19.5	51.3
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	66 917.0	88 008.9	97 456.7	10.7	0.1
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	519 620.3	581 435.3	578 711.5	-0.5	
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	299 126.0	261 576.3	257 610.6	-1.5	2.0
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	558 956.1	651 642.1	724 767.2	11.2	
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	6 827.3	7 250.6	8 039.5	10.9	
Ундаа үйлдвэрлэл	1 871 539.0	1 910 192.0	2 291 243.6	19.9	0.2
Тамхи үйлдвэрлэл	74 245.3	60 662.9	42 822.1	-29.4	
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	654 226.4	876 979.1	1 181 937.7	34.8	83.5
Хувцас үйлдвэрлэл	279 100.0	308 754.0	453 818.6	47.0	11.4
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	38 231.0	47 919.8	50 858.8	6.1	0.0
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	537.9	839.3	2 403.7	2.9**	
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	101 292.5	107 351.8	118 620.8	10.5	
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	69 714.0	74 439.1	58 515.6	-21.4	
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	77 813.5	77 669.7	66 529.0	-14.3	
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	240 304.5	384 962.9	453 834.2	17.9	
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	100 595.4	110 941.6	120 853.0	8.9	0.4
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	128 616.4	132 372.2	126 409.9	-4.5	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	275 704.4	311 897.2	319 044.9	2.3	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	39 784.4	40 542.2	40 305.3	-0.6	46.6
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	0.0	0.0	-	
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	5 587.1	6 347.1	9 273.9	46.1	
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	6 071.7	6 580.4	6 070.8	-7.7	
Тавилга үйлдвэрлэл	25 528.3	25 806.2	26 490.2	2.7	
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	27 438.7	30 153.3	29 539.8	-2.0	2.4
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	411 764.1	289 676.4	389 382.9	34.4	
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	1 717 299.7	1 873 419.4	2 478 614.4	32.3	0.0
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	1 717 299.7	1 873 419.4	2 478 614.4	32.3	0.0
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	159 667.0	194 924.7	205 192.1	5.3	0.0
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	107 544.2	132 727.1	138 502.1	4.4	0.0
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	49 349.7	60 765.6	65 190.8	7.3	0.0
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	2 773.2	1 432.1	1 499.2	4.7	0.0

ЗУРАГ 19.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН НИЙТ БОРЛУУЛАЛТ, жил бүрийн эцэст

Ойлголт, тодорхойлолт:

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Аж үйлдвэрийн үйлдвэрлэлийн (биет хэмжээний) индекс: Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг сар бүрийн

мэдээлэлд хамруулан судалж, Ласпейрсийн биет хэмжээний индексийн томъёог ашиглан тооцно.

Тооцох аргачлал: Ласпейрсийн биет хэмжээний индексийн томъёо:

Qt- Бүтээгдэхүүний тайлант үеийн биет хэмжээ
Q0- Бүтээгдэхүүний суурь үеийн биет хэмжээ
P0- Бүтээгдэхүүний суурь үеийн үнэ
W0-Жин

$$I_{LQ} = \frac{\sum (Q_t \cdot P_0)}{\sum (Q_0 \cdot P_0)} \cdot 100 = \sum \left(\frac{Q_t}{Q_0} \right) \cdot W_0 \cdot 100$$

Ангилал, код: Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал
Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний нэгдсэн ангилал

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

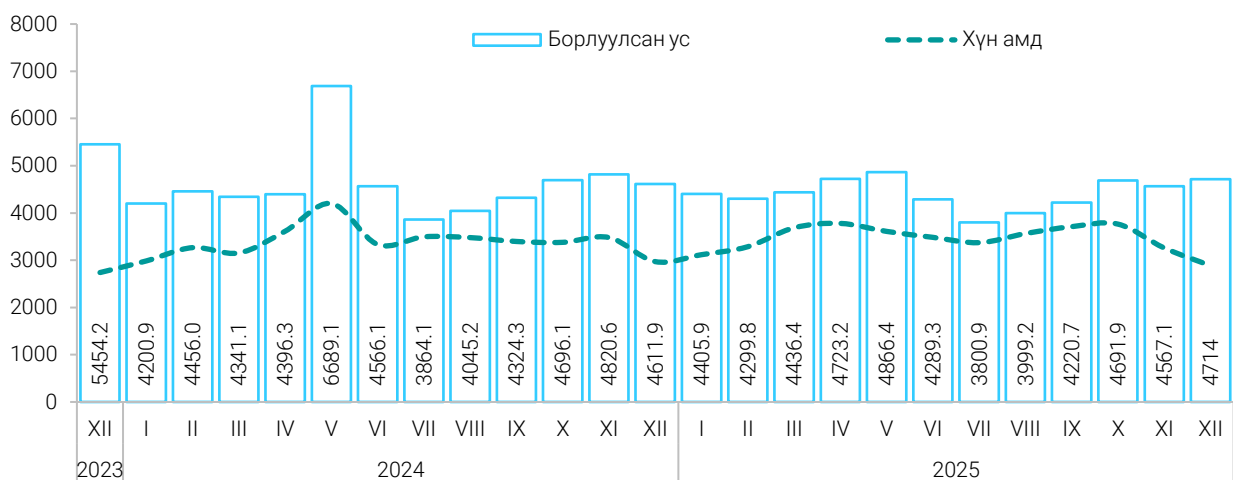
Нийслэлийн хэмжээнд борлуулсан нийт уснаас хүн амд 41.2 сая.м3 (77.8%), аж ахуйн нэгж, байгууллагад 11.8 сая.м3 (22.2%) цэвэр усыг борлуулжээ.

2025 онд нийт 53.0 сая.м³ цэвэр ус борлуулж, 72.0 тэрбум төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

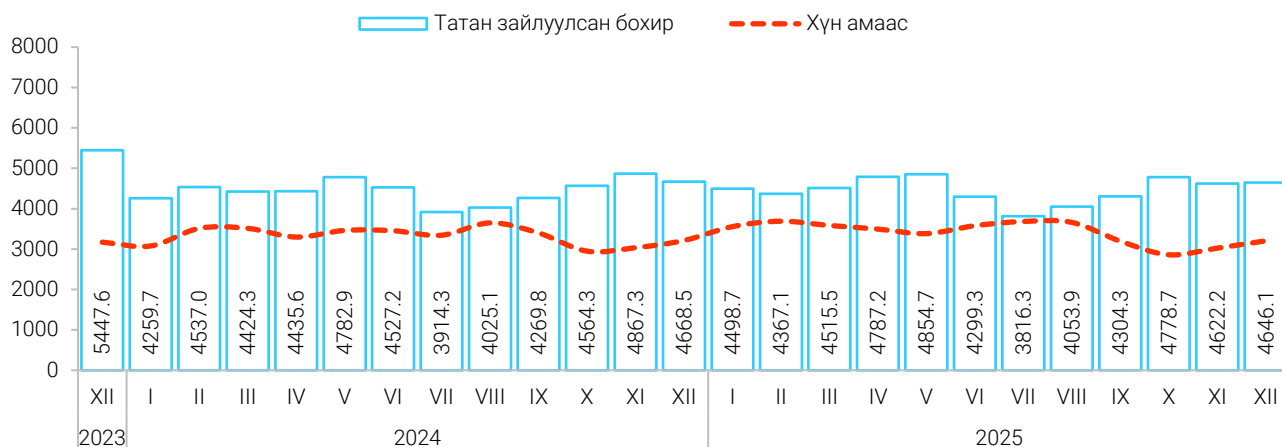
ХҮСНЭГТ 26. УС СУВАГ АШИГЛАЛТЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, үйлчилгээний төрлөөр

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2023	2024	2025	<u>2025</u> <u>2024</u>
Шахсан ус	мянган м ³	58 962.3	64 212.3	66 839.4	4.1
Борлуулсан ус	мянган м ³	51 820.3	53 169.8	53 014.0	-0.3
Хүн амд	мянган м ³	39 862.4	41 379.5	41 237.7	-0.3
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	11 957.9	11 790.3	11 776.2	-0.1
Татан зайлуулсан бохир	мянган м ³	52 050.7	53 279.0	53 544.0	0.5
Хүн амаас	мянган м ³	39 118.9	40 640.3	40 873.0	0.6
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	12 931.8	12 638.7	12 671.0	0.3
Ус борлуулалтын орлого	сая төгрөг	58 354.4	72 419.9	72 016.6	-0.6
Хүн амаас	сая төгрөг	29 842.6	37 268.8	36 852.0	-1.1
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	28 511.9	35 151.1	35 164.6	0.04
Сувагжуулалтын орлого	сая төгрөг	46 163.4	57 091.0	57 054.8	-0.1
Хүн амаас	сая төгрөг	19 390.6	24 494.8	24 302.8	-0.8
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	26 772.8	32 596.2	32 752.0	0.5

ЗУРАГ 20. БОРЛУУЛСАН УС

ЗУРАГ 21. ТАТАН ЗАЙЛУУЛСАН БОХИР, сараар

Цэвэрлэх байгууламжаар 59.8 сая.м³ бохир цэвэрлэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, өрхийн

48.9 сая.м³ бохир шингэнийг татан зайлуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн усыг хэлнэ.

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан усыг хэлнэ.

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг хамруулна.

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлогыг хамааруулна.

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны 12 дугаар сард -18.5°C байв.

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны 12 дугаар сард -18.5°C байгаа нь өмнөх оны мөн үеийн дундажтай харьцуулбал 1.8°C -аар хүйтэн байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм -4.4°C ,

хамгийн хүйтэн хэм -28.8°C , хур тунадасны нийлбэр 1.2 миллиметр, салхины үнэмлэхүй их хурд 10 метр секунд хүрсэн байна.

ХҮСНЭГТ 27. АГААРЫН БОХИРДОЛТ, XII сард

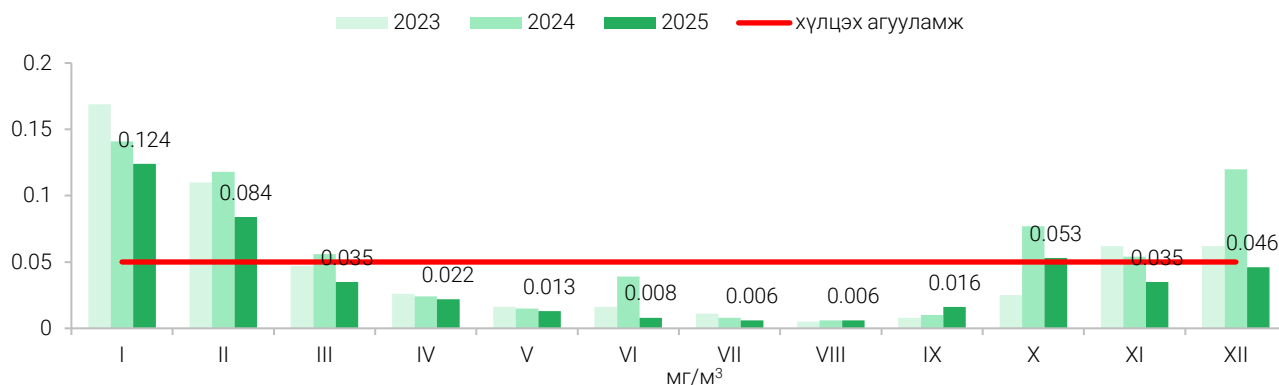
Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий, $\text{мг}/\text{м}^3$	SO_2	0.050	415	0.107	137	0.034
Азотын давхар исэл, $\text{мг}/\text{м}^3$	NO_2	0.050	427	0.242	285	0.043
Тоосжилт, $\text{мг}/\text{м}^3$	PM_{10}	0.100	487	0.288	228	0.088
	$\text{PM}_{2.5}$	0.050	478	0.172	354	0.064
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл, $\text{мг}/\text{м}^3$	CO	10.000	369	7.758	64	1.557
Озон, $\text{мг}/\text{м}^3$	O_3	0.100	687	0.08	21	0.007

2025 оны 12 дугаар сарын Улаанбаатар хотын агаар бохирдуулах бодисын дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үеийн дундаж агууламжтай харьцуулахад азотын давхар исэл $0.014 \text{ мг}/\text{м}^3$ -ээр, $\text{PM } 10$ тоосонцор $0.042 \text{ мг}/\text{м}^3$ -

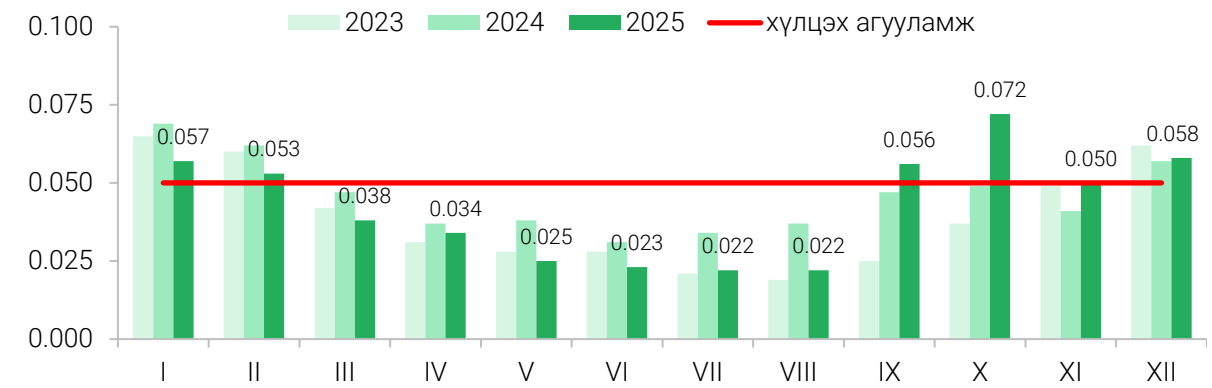
ээр, $\text{PM } 2.5$ тоосонцор $0.034 \text{ мг}/\text{м}^3$ -ээр, нүүрс төрөгчийн дутуу исэл $0.952 \text{ мг}/\text{м}^3$ -ээр, озон $0.009 \text{ мг}/\text{м}^3$ -ээр, хүхэрлэг хий $0.086 \text{ мг}/\text{м}^3$ -ээр тус тус бага байна.

ЗУРАГ 22.

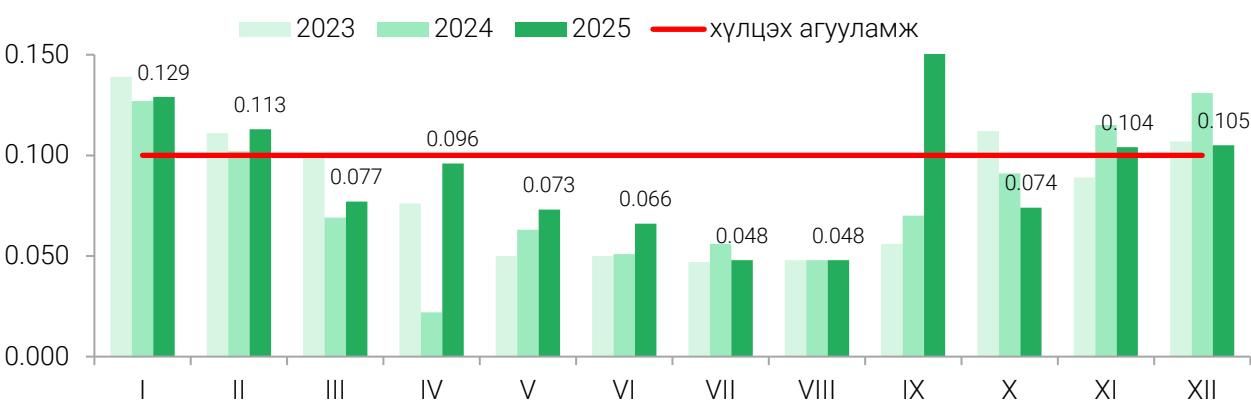
УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ ХҮХЭРЛЭГ ХИЙН АГУУЛАМЖ, 14 станцын дундаж, $\text{мг}/\text{м}^3$

ЗУРАГ 23. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ АЗОТЫН ДАВХАР ИСЛИЙН АГУУЛАМЖ, 15 станцын дундаж, мг/

ЗУРАГ 24. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ 10 МИКРОНООС БАГА ХЭМЖЭЭТЭЙ ТООСНЫ АГУУЛАМЖ, 16 станцын дундаж, мг/м³

ХҮСНЭГТ 28. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАХ БОДИСЫН АГУУЛАМЖ АГААРЫН ЧАНАРЫН СТАНДАРТ ХҮЛЦЭХ АГУУЛАМЖААС ДАВСАН ТОХИОЛДЛЫН ТОО, станц, 2025 оны XII сард

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын давхар исэл (NO ₂)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоосонцор (PM ₁₀)	Тоосонцор (PM _{2.5})
Нийт	137	285	64	228	354
Мишээл экспо	3	7	2	1	2
Баруун 4 зам	3	30	0	5	28
Тахилт	11	25		24	19
13-р хороолол	3	27	0	3	24
Зуун айл	8	18	4	24	19
Цахилгаан станц	0	20	0	17	24
Ургах наран хороолол	24	21		15	25
Хайлааст	1	2	11	28	27
Таван буудал	12	18		25	
Богд хааны ордон музей	10	19	0	0	7
Шархад	18	24	17	20	27
Налайх	24	25	2	20	29
Яармаг	3	25	3	19	25
Нисэх			0	0	13
Толгойт					
Зурагт		24	25	0	26
Амгалан					
Дамбадаржаа				27	29
Баянхошуу					

Хүснэгт 29.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАГЧ БОДИСЫН ХОНОГИЙН
ДУНДАЖ АГУУЛАМЖ, мг/м3, XII сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл Экспо төв	Баруун дөрвөн зам	Тахилт	13-р хороо- лол	Зуун айл	Цахил- гаан станц	Ургах наран хороо- лол	Хай- лааст	Таван буудал
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.034	0.033	0.043	0.031	0.042	0.024	0.060	0.024	0.050
	Хамгийн их	0.058	0.060	0.073	0.057	0.085	0.047	0.089	0.056	0.220
	XXX*-с давсан %	10	10	35	10	26	0	77	4	39
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	31	31	31	25	31
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.036	0.070	0.061	0.060	0.067	0.067	0.054	0.036	0.065
	Хамгийн их	0.074	0.095	0.081	0.076	0.242	0.140	0.074	0.054	0.175
	XXX*-с давсан %	23	97	81	87	58	64	68	6	69
	Хэмжилтийн тоо	30	31	31	31	31	31	31	31	26
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	1.292	1.875	0	1.550	2.790	1.030	0	3.641	0
	Хамгийн их	4.947	3.005	0.0	2.808	5.141	1.858	0	5.711	0
	XXX*-с давсан %	7	0	0	0	13	0	0	35	0
	Хэмжилтийн тоо	29	31	0	31	31	31	0	31	0
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.065	0.081	0.138	0.070	0.135	0.122	0.096	0.177	0.128
	Хамгийн их	0.111	0.144	0.236	1.112	0.242	1.223	0.149	0.288	0.225
	XXX*-с давсан %	3	16	80	10	77	61	48	90	81
	Хэмжилтийн тоо	31	31	30	31	31	28	31	31	31
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0.023	0.058	0.083	0.057	0.052	0.060	0.054	0.121	0
	Хамгийн их	0.044	0.109	0.169	0.097	0.141	0.103	0.092	0.220	0
	XXX*-с давсан %	7	90	95	77	61	77	81	87	0
	Хэмжилтийн тоо	29	31	20	31	31	31	31	31	0
Озон O ₃ **	Дундаж	0.018	0	0	0.005	0.005	0	0	0	0
	Хамгийн их	0.046	0	0	0.017	0.017	0	0	0	0
	XXX*-с давсан %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Хэмжилтийн тоо	93	0	0	84	89	0	0	0	0

үргэлжлэл

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Богд хааны ордон мүзей	Шар- хад	Налайх	Яармаг	Нисэх	Толгойт	Зурагт	Дамбад аржаа	Баян- хошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.041	0.059	0.067	0.031	0	0	0	0	0.106
	Хамгийн их	0.086	0.104	0.107	0.059	0	0	0	0	0.194
	XXX*-с давсан %	33	58	77	10	0	0	0	0	89
	Хэмжилтийн тоо	30	31	31	31	0	0	0	0	19
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.051	0.059	0.064	0.060	0	0	0.059	0	0
	Хамгийн их	0.064	0.079	0.108	0.078	0	0	0.076	0	0
	XXX*-с давсан %	63	77	81	81	0	0	77	0	0
	Хэмжилтийн тоо	30	31	31	31	0	0	31	0	0
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	1.065	3.964	2.621	3.126	1.934	0	4.694	0	0
	Хамгийн их	2.064	6.865	4.451	4.700	3.170	0	7.758	0	0
	XXX*-с давсан %	0	55	6	9	0	0	81	0	0
	Хэмжилтийн тоо	30	31	31	31	31	0	31	0	0
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.058	0.134	0.114	0.101	0.042	0	0.063	0.151	0
	Хамгийн их	0.098	0.231	0.199	0.157	0.060	0	0.089	0.220	0
	XXX*-с давсан %	0	71	65	61	0	0	0	90	0
	Хэмжилтийн тоо	30	28	31	31	31	0	31	30	0
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0.028	0.096	0.097	0.068	0.034	0	0.059	0.132	0.194
	Хамгийн их	0.059	0.165	0.172	0.110	0.050	0	0.085	0.200	0.410
	XXX*-с давсан %	23	87	94	89	42	0	84	97	97
	Хэмжилтийн тоо	30	31	31	28	31	0	31	30	31
Озон O ₃ **	Дундаж		0.005	0.002	0.080	0.080	0	0.031	0	0
	Хамгийн их		0.011	0.009	0	0	0	0.039	0	0
	XXX*-с давсан %		0	0	0	0	0	0	0	0
	Хэмжилтийн тоо		91	67	93	80	0	90	0	0

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2025 оны 12 дугаар сарын 03–04-ний өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд Амоны азот 5.6 дахин, биохимийн хэрэгцээт

хүчилтөрөгч 2.8 дахин, нитритийн нэгдэл 1.8 дахин, эрдэс фосфор 3.1 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

ХҮСНЭГТ 30. НИЙСЛЭЛИЙН ГАДАРГЫН УСНЫ НАЙРЛАГА, XII сард

Үзүүлэлт		Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг	
			Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	10.11	1.9 дахин	2.77	Хэвийн
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤3	3.0	Хэвийн	53.7	2.8 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤0.02	0.004	Хэвийн	0.133	1.8 дахин
Амоны азот	NH ₄	≤0.5	0.05	Хэвийн	18.62	5.6 дахин
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	0.003	Хэвийн	2.948	3.1 дахин

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 онд байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 726 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 62.3 хувийг ан амьтны зөрчил, 20.5 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, 5.2 хувийг газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхайн зөрчил, 4.6 хувийг ойн

зөрчил, 2.2 хувийг усны зөрчил, 1.5 хувийг ургамал хөрсний бохирдолын зөрчил, 0.3 хувийг агаар, химийн хорт бодисын зөрчил, 3.4 хувийг бусад зөрчил эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 308.7 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

ХҮСНЭГТ 31. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЗӨРЧИЛ, төрлөөр

Илрүүлсэн зөрчил, Төрлөөр	2025		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	726	726	308,7
Ой	33	33	8.2
Ан, амьтан	452	452	61.6
Газрын	-	-	-
Ус	16	16	45.8
Ургамал, хөрсний бохирдол	11	11	1.8
Агаар, химийн хорт бодис	2	2	5.0
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	38	38	26.4
Геодези зураг зүй, кадастр	-	-	-
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	149	149	147.5
Бусад	25	25	12.4

Аюулт үзэгдэл, осол:

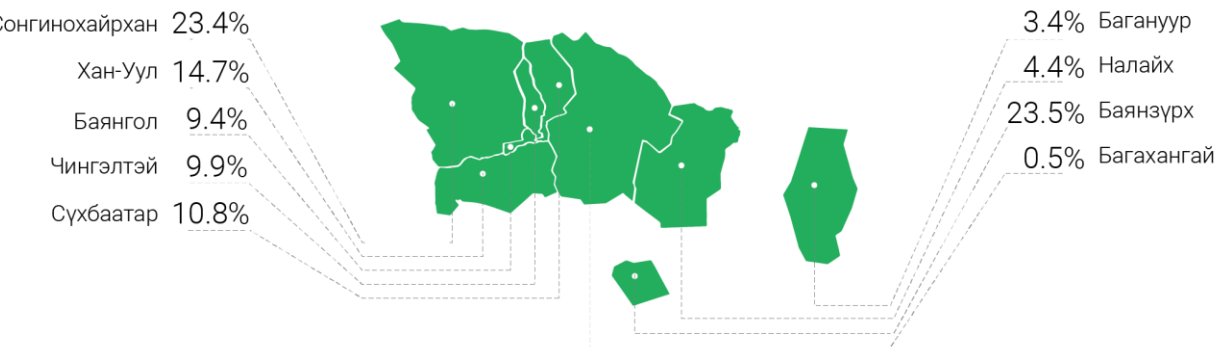
Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2025 онд 249 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 39.7 хувиар буурсан байна. Гамшгийн улмаас 56 хүн амь насаа алдаж, 240 хүнийг аварч, гамшгийн уршгийг арилгах ажилд нийт 199.8 сая төгрөг зарцуулжээ.

ХҮСНЭГТ 31. ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, дүүргээр, жил бүрийн эцэст

Дүүрэг	2023	2024	2025	2025 2024
				Хувь
Нийслэлийн дүн	1 574	1 857	2 435	31.1
Багануур	26	31	83	2.7**
Багахангай	10	8	11	18.7
Баянгол	167	193	229	20.6
Баянзүрх	365	475	573	53.6
Налайх	65	69	106	24.5
Сонгинохайрхан	390	446	572	53.9
Сүхбаатар	226	212	264	9.5
Хан-Уул	159	232	357	39.2
Чингэлтэй	166	191	240	27.4

2025 онд ахуйн 2435 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 31.1 хувиар нэмэгдсэн байна. Гал түймрийн улмаас 25 хүн түлэгдэж гэмтэн, 24 хүн эндсэн байна. Худал дуудлага 56 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 86.7 хувиар өссөн байна. Гал түймрийн аюулаас 3376 хүн, 617 байшин барилга, 298.2 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгийг аварсан байна. Гал түймрийг гарсан шалтгаанаар нь ангилбал санамсаргүй байдлаас 1706 (70.1%), цахилгаанаас 639 (26.2%), санаатай үйлдлээр 5 (0.2%), бусад шалтгаанаар 74 (3.0%), шалтгаан тодорхойгүй 11 (0.5%), гал түймэр гарчээ.

ЗУРАГ 25. ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, байршлаар, эзлэх хувь

Гал түймэрт 967 гэр, орон сууц, 113 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 118 машин техник, 364 малын хашаа саравч, бусад төрлийн 727 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 1530, төрийн өмчийн 554, хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн 205 объект өртөж, нийт 9722.6 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна. Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2025 онд 557 барилгын зураг төсөл, ашиглалтад хүлээн авч буй 513 барилгад хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 5291 объектод үзлэг шалгалт хийж, 18834 галын зөрчил илрүүлж, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 1487 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 2297 мэдэгдэл хүргүүлж, 274.5 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа,

дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

БҮЛЭГ

ТАНИЛЦУУЛГЫГ БЭЛТГЭСЭН:

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	
	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр	
I	Эрүүл мэнд	Б.Баянжаргал
II	Гэмт хэрэг	Я.Оролжидсүрэн
III	Төсөв	Ц.Соёл-Эрдэнэ
IV	Хэрэглээний үнэ	Б. Элбэгдорж
V	Мал аж ахуй	З.Халиун
VI	Аж үйлдвэр	Н.Халиун
VII	Барилга	Х.Аззаяа
VIII	Хотын нийтийн аж ахуй	П.Тогтохбаяр
IX	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	П.Тогтохбаяр

Авлигатай тэмцэх газар

Хэрэв танд:

-Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Нийтийн албан тушаалтны хөрөнгө, орлогын болон хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаарх гомдол, мэдээлэл;
-Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн 22 дугаар бүлэгт заасан "Авлигын гэмт хэрэг"-ийн шинжтэй гомдол мэдээлэл өгөхөөр бол Авлигатай тэмцэх газарт хандана уу;

Үүнд:

- 22.1 дүгээр зүйл /Эрх мэдэл, албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглах/;
- 22.3 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтан эрх мэдлээ урвуулан ашиглах/;
- 22.4 дүгээр зүйл /Нийтийн албан тушаалтан хохууль авах/;
- 22.5 дугаар зүйл /Хохууль өгөх/;
- 22.6 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтныг хохуульдах/;
- 22.7 дугаар зүйл /Улсын нөөцийг хууль бусаар зарцуулах, үрэгдүүлэх/;
- 22.8 дугаар зүйл /Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;
- 22.9 дүгээр зүйл /Төрийн өмчийн төсвийн бус хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;
- 22.10 дугаар зүйл /Үндэслэлгүйгээр хөрөнгөжих/;
- 22.11 дүгээр зүйл /Дураараа аашлах/;
- 22.12 дугаар зүйл /Хуулийн этгээдийн эрх мэдлийг урвуулан ашиглах/;
- 22.13 дугаар зүйл /Хохууль авах/;

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭЭС ИРҮҮЛСЭН ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН ТОО /ХҮСНЭГТЭЭР ХАРУУЛБАЛ/

Авлигыг мэдээлэх утас

ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛЭЛ
Хүлээн авах суваг

Авлигатай тэмцэх газарт ирж биечлэн
Утсаар: (976)-110 /Ярианы төлбөргүй/
дугаараар

Факс: (976)-11-311919

Цахим шуудангийн хаяг: contact@iaac.mn

Шуудан холбоогоор: Улаанбаатар хот 14250,

Сүхбаатар дүүрэг, 5 хороолол, Сөүлийн

тудамж 41 хаягаар

Веб сайт: iaac.mn

Авлигын эсрэг
НЭГДЭЭ

Үгүй гэж хэлээд өөрчилъё! 110

